

fókuszban a beszéd

Keresetlen szavak
A gyógyító beszélgetés
A beszéd hatalma

élő víz

Férfipróba
Viharos vizeken
Párbeszéd kérdőjelekkel

híd

evangélikus missziói magazin

3. oldal

**A nyári
konyhában
ültünk le,
a sparhelt
előtt**

2022. III. szám
misszio.lutheran.hu

Tartalom

Fókuszban: beszéd

- 3 **Bevezető** / Szeverényi János
 4 **Mozaik** / Szeverényi Jánosné
 5 **Szóra várva** / Jásdi Beáta
 6 **Keresetlen szavak** / Gyarmati Gábor
 7 **Beszélsz csak vagy mondasz is valamit? Hallod, amit mondok vagy figyelsz is rám?** / Csadó Balázs
 8 **Amerika Kapitány és Dramatizált Biblia** / Muzslai-Bizik Bencze
 10 **A gyógyító beszélgetés** / Menyes Gyula
 11 **A beszélő ember – az istenképesség része** / Somogyi László
 12 **Kinyilatkoztatás és beszéd** / Sándor Frigyes
 13 **A Sator-négyzet rejtélye** / Harmati Béla László
 14 **A Szentírás az élet könyve** / Welter Gábor
 16 **Öt gondolat a beszédről a Példabeszédekből** / Marossy Attila
 18 **Könyvajánló**
 19 **Rejtvény** / Szeverényi Jánosné
Keresztrejtvény / Meleg Dávid
 20 **A beszéd hatalma** / Cseri Kálmán
 21 **Imádkozzunk!**

Élő víz

- 22 **TÁJOLÓ – A megfogant életek megszülethessenek** / Erdészné Kárpáti Judit
 23 **FÉRFIGISSZIÓ – Férfipróba** / Nagy Péter
 24 **BESZÉLGETÉS – Istenre bízni mindent** / Hulej Enikő
 26 **VERS** / Lackfi János
 27 **KITEKINTÉS** / Ribár János
 30 **IRÁNYTŰ – Viharos vizeken** / Jánosa Attila
 32 **APOLÓGIA – A Szentírás mint kinyilatkoztatás** / Dr. Szalai András
 34 **TEOLÓGIA – Mit kínál az evangélium az embereknek?** / Szabados Ádám
 36 **LÁBAM ELŐTT MÉCSÉS A TE IGÉD** / Szeverényi János
 38 **APOLÓGIA – Párbeszéd kérdőjelekkel** / Garádi Péter
 40 **ÍROK NEKTEK, GYERMEKEK – Pooont jó!** / Louie Giglio
 41 **RÁDIÓMISSZIÓ – Lélekhangoló: a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsora**
VISSZAJELZÉSEK
 42 **OLVASÓI OLDAL** – Leena-Majja Salo; Veperdi Zoltán
 43 **BESZÉLŐ KÉPEK, DERŰ**
 44 **KÉPES HÍREK – Képes beszámoló missziós programjainkról**
 47 **Villáminterjú Abaffy Zoltánnal**
 48 **Az országos evangelizáció programja**

A papírárok és a nyomdai költség megemelkedése miatt még inkább szükségünk van adományára.

Kedves Olvasó!

Magazinunkat banki átutalással fizetheti elő.

Előfizetési díj egy évre, négy lapszámra: 2400 Ft. Támogatói előfizetési díj: 5000 Ft

Az Evangélikus Missziói Központ működését az evangélikus egyház támogatja, de költségvetésünket fele arányban adományok fedezik.

A papírárok és a nyomdai költség megemelkedése miatt még inkább szükségünk van adományára.

Hozzájárulása révén még többekhez juthat el a magazin és egyéb kiadványaink; például olyan határon túli és magyarországi testvéreinkhez, akik egyébként nem tehetik meg, hogy megvásárolják ezeket.

Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma:
11716008-20157087

Csekk igénylése, a legfrissebb és a korábbi lapszámok megrendelése a kiadónál lehetséges:
Telefon: 06 1 400 3057 * E-mail: evmis@lutheran.hu
Cím: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2022. III. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:
Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:
Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:
Bakay Péter, Balog Eszter,
Erdészné Kárpáti Judit,
Farkas Charlotte, Kis Ferenc Balázs,
Stífner-Kóháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné,
ifj. Zászkaliczky Pál

Tördelés:
Mészáros Péter

Illusztrációk: 123rf.com

Nyomdai kivitelezés:
Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft
Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft
Megrendelhető a kiadónál.
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

Címlepfotó: Szeverényi

Beszélj hozzá a címe a világhírű spanyol rendező, *Pedro Almodóvar* 2002-ben bemutatott, számtalan díjjal kitüntetett filmjének. Egy kómában fekvő beteget gondozója teljes értékű személyként kezel és folyamatosan beszél hozzá. A beteg pedig idővel felébred.

Amikor először láttam *Mariska* nénit (lásd a címlapon), azt gondoltam, hogy rózsét szedegető cigányasszony. Megkértem, hadd készítsek róla néhány fotót. Elsőéves fényképész-tanuló voltam, tizenöt éves. Miután elkészültek a felvételek, beszédbe elegyedtünk, majd természetes kedvességgel hívott be a plébániára. A bátyja volt *Steib János*, a dobozi plébános. Mindketten betöltötték már a nyolcvanadik életévüket. A nyári konyhában ültünk le *Mariska* nénival, a sparhelt előtt, háromlábú, fényesre kopott sámlikra. Kis lábaskákból kínálgatott finomságokkal. Hosszan beszélgettünk. Ránk esteledett. Csak a tűzhelyből kivillanó tűz fénye világított. Egy idő után bevezetett több szobán keresztül a plébános úrhoz, aki nagy, csontos kezét nyújtotta felém, hogy üdvözljön. Később is sokszor ültem az ágya mellett, és hallgattam régi történeteket a grófi családról, a templomépítésről, a háborús időkről.

A beszéd isteni hasonlatosságunkhoz tartozó képesség, ami lehet áldás vagy átok az életünkben, attól függően, hogy hogyan használjuk.

Isten kijelenti magát, beszél hozzánk, és szava életre keltheti a lelki halottat is.

A beszéd lényege nem a hangképzés, nem a hangszálak vagy a Jakab levelében leírt kis szervünk, a nyelv működése (vö. Jakab 3).

Jézus így tanított erről: „A jó ember szíve jó kincsből hozza elő a jót, a gonosz ember pedig a gonoszból hozza elő a gonoszt. Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj” (Lk 6,45). Amikor a beszédről gondolkodunk, a bensőnkig, szívünkig kell eljutni. Jézus szavaira utalva: megtudni, „milyen lélek van bennünk” (vö. Lk 9,55).

Beszédünk lehet értelmes, pontos, biblikus, de a rendezetlen, megterhelt lelkület, szív elronthatja annak hatását. A Sátán is ismeri a Bibliát, idézi is, még Jézust is ki akarja oktatni (vö. Mt 4).

Az is megtörténhet, hogy valaki nehézkesen fejezi ki magát, de ha a szívét betölti a Szentlélek, azt megérzi a környezete.

Kérjük teljes hittel: Uram, tisztítsd meg szívemet a haragtól, gyűlöletől, irigységtől, paráznaságtól és minden más bűntől, hogy a beszédem legyen egyértelmű, építő, gyógyító, téled ihletett.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Jelenet a *Beszélj hozzá* című filmből

Mozaik

Ritka, de dallamos nyelv

Képzeld el, hogy visszamennénk néhány tíz, száz évet az időben a telefonok, az internet, a számítógépek előtti korba, és egy civilizációtól távoli, elszigetelt hegyvidéken élő közösségbe csöppennénk.

Hagyományos levél és postagalamb létezett, de mit csináltak az emberek vajon akkor, ha csupán egy-két kilométerre voltak egymástól? Ilyen távolságban az emberi beszédet nem lehet már hallani. De néhány kis közösségben leleményesen megoldották ezt a problémát anélkül, hogy naponta több kilométert lefutottak volna az érthető kommunikáció reményében.

Az egyik legismertebb füttynyelv a Kanári-szigetek Le Gomera szigetén kialakult silbo gomero nyelv, melyet 1999 óta iskolában is tanítanak, ezzel védik a kihalástól. A gomerói fütty a spanyol beszédet alakította át füttyjelekké. Elsősorban a pásztrok kommunikáltak így egymással. A mássalhangzók négyféle füttykombinációból, míg az öt magánhangzó kétféle füttyből alakult ki. Az érdekes beszédet 2009-ben az UNESCO a szellemi világörökség részévé tette.

Utazásnál még mindig fontos a szájhagyomány

A szájhagyomány történelmi, társadalmi, vallásos információk szóbeli továbbadása – elsősorban történetek, mondák, regék formájában. Minden kultúrkörben nagy szerepe van, különösen azokban, amelyek nem, vagy csak kezdetleges írásbeliséggel rendelkeznek.

Az utazók több mint kétharmada használja tájékozódásul az online webhelyeket, de a szájhagyomány, a személyes közlés még mindig nagyon fontos legalább ötven százalékuk számára.

Hangunk és beszédünk

Napjainkra már kutatások sora bizonyítja, hogy megítélésünkben nagy szerepe van a hangunk keltette benyomásnak. A hangunk kifejez minket: másodlagos nemi jelleg, személyiségjegyként tartjuk számon, érzelmkifejező eszköz, munkaeszköz, az éneklés alapja, és nem utolsósorban kommunikációs eszköz, a beszéd alapja.

A telefonok elterjedésével a hang szerepe még nagyobb lett, hiszen gyakran az egyetlen információközvetítő szerepét látja el, tekintetünk, gesztusaink sem segítik az értelmezést. Mindezek ellenére a hanghigiénéről, a hangunkra való odafigyelésről, vagy az azzal való törődésről kevés szó esik.

A kéz állhat az emberi beszéd kialakulása mögött

Egész eddig úgy gondolták a tudósok, hogy a hangképzés fejlődésében rejlik a nyelv kialakulása. Most úgy tűnik, a kézmozdulatok egy korábbi láncszemet képeznek.

A főemlősökkel az elmúlt évtizedekben végzett kísérletek rámutattak, hogy a kommunikálás képessége már náluk is jelen van. A Max Planck Intézet kutatói szerint a nyelv kialakulásában nem az eddig gondolt hangképzés játszhatta a legfontosabb szerepet, hanem az, hogy hogyan kommunikáljuk az információt. A testbeszéd és mutogatás pedig a mai napig fontos része kommunikálásunknak, és egyre több eredmény jelzi, hogy az összetett beszélt nyelv az őseink egyszerű kézmozdulataiból és gesztusaiból fejlődhetett ki.

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Mamival a Sas-hegyen, 1959 táján. Úgy tűnik, már itt is szerettem beszélni...
Fotó: Jásdi Sándor

Szóra várva

Hazabeszélünk, rábeszélünk, összebeszélünk. Belebeszélünk, mellébeszélünk, néha a levegőbe és összevissza beszélünk. De vajon van-e, aki meghallgat bennünket? Aki valóban figyel ránk?

Megkérdeztem a férjemet, mi jut eszébe a szóról: beszél. „Te!” – felelte nevetve, finoman utalva rá, hogy szeretek beszélni, kissé bőbeszédű lettem. Érdekes, mert régebben nem így volt, inkább visszahúzódónak ismertek.

A beszéd Isten ajándéka. Azért kaptuk, hogy megértsük, megismerjük a másik embert, s hogy mi is közölhessük élményeinket, megszerzett tudásunkat. De talán leginkább azért, hogy megoszthassuk valakivel a bennünket foglalkoztató érzéseinket. Hogy elmondhassuk, milyen öröm ért, vagy hogy mi fáj. **Kimutatható tény, csak azzal, hogy elmeséljük, mitől szenvedünk, a szenvedés jelentősen csökken.**

Nagy adomány a beszéd, de mi értelme, ha nincs, aki odafigyel ránk, akit érdekel, mit mondunk. Aki megért. Amerikában már évtizedek óta gyakorlat, hogy fizetnek a „fülért”. Az emberek pszichológushoz járnak, a terapeutájuknak mondják el a problémáikat, bújukat-bajukat. Úgy gondolom, a század második felében ez a foglalkozás lesz az egyik legkevesebb, mert sajnos egyre kevesebbet beszélgetünk. És még kevesebbet írunk, régen leszoktunk már a levélről, az üdvözlőlapokról, a távirat a közelmúltban meg is szűnt. A születésnap köszöntést a Facebookon intézzük, sokszor már csak egy emotikonnal. A vonaton, villamoson régebben beszédbe elegyedtek az emberek egymással. Idegenek is. Történeteket hallgattak, ismerkedtek, gyakran nevettek. Ma látható érzelmek nélkül mindenki a telefonjába mélyed, információkat szív magába, virtuális beszélgetésben vesz részt. Némán. Igaz, előfordul az ellenkezője is,

amikor a Széll Kálmán tértől a Hűvösvölgyig egy család életének legapróbb, néha kínos titkait is megismerhetjük.

Gyökössy Endre református lelkész, lelkipáter 1990-ben megjelent, *Mai példázatok* című könyvében kedves történetet mesélt el. Édesanyja, nyolcvan-non túli, szabolcsi asszony nem tudott tétlenkedni, szüntelen tett-vett. Leste, kinek a kezéből vehetné ki a munkát, ha nem akadt, unokáit pátyolgatta, virágait ápolgatta. Előfordult, hogy a lelkipáter megkérdezte, hogy a lelkész „túlbeszélte” az egy alkalommal szokásos másfél órát, pedig a következő látogató már megérkezett. Ilyenkor a lelkész édesanyja, mivel nem tudta elnézni, hogy az illető kint üljön a fűtetlen, hideg hallban: behívta magához, leültette, ezzel-azzal megkínálta. Az idős asszony nem szóval, hanem szívvel tartotta azt, akit beinvitált. Megkérdezte, hova valósi, miért szomorú, s efféléket. Aztán leült kis fotelába, összekulcsolta vékonyka, eres kezeit és szóra várt. Olyan figyelmesen tudott hallgatni, hogy aki vele szemben ült, annak beszélnie kellett. Ő bele nem vágott volna soha senki szavába, csak ült, mosolygott, bólogatott, vagy meg-megcsóválta fehér fejét – biztatott és hallgatott. Igazán odahallgatott, mert minden érdekelte. Szerette az embereket.

Mindennapi imánk is beszélgetés. Istenhez szólunk, Neki adunk hálát, Hozzá fordulunk, ha nem tudunk továbblépni, és tőle kérünk erőt bajban, betegségben, gyászban. És bizonyosak lehetünk benne, hogy ő a legjobb „meghallgató”. Beszéljünk vele gyakrabban, akár úgy is, ahogy Lackfi János javasolja!

Amikor imádkoztok, ne válogassátok finnyásan az emelkedett szakkifejezéseket, hanem sorozatok meg jól, mintha hócsatáznánk. Amikor imádkoztok, ne egyensúlyozzatok óvakodva, mint a kötéláncos, hanem vetődjétek le a mélybe teljes testsúllyal, mintha bungee jumpingolnátok. Amikor imádkoztok, ne udvariaskodjatok velem, mint valami agyalágyult vén arisztokratával, hanem tekerjétek ki a kezemből a kegyelmeket, mint az óvodás, amikor meg akarja kaparintani a műanyag motort.

(Amikor imádkoztok, részlet)

JÁSDI BEÁTA

Keresetlen szavak

Szikár marxisták – tagadva a szerető, gondviselő Teremtőt – a véletlenre szokták fogni, ha valami kedvezően alakul. „Mázli” – mondják, ha az Úr akképp alakítja az eseményeket, hogy ne sérüljön se a cél, se az érdek, se az ember. „Véletlen”, ha valaki egy balesetben nem sérül meg. „Szerencséje volt”, ha elvesztette az állását, de hamar talált másikat, és nem kellett nélkülöznie a családnak – és még hosszasan sorolhatnánk az efféle szavakat, mondatokat, magyarázatokat. Vagyis a nyelv kínálta lehetőségekkel próbálják értelmezni, magyarázni, elfogadhatóvá tenni a nem hívők számára megmagyarázhatatlan eseteket. Olykor bántó, de csaknem mindig kéretlen szavakkal.

Álljon most itt három történet a közelmúltból. Semmi különös nincsen bennünk, hiszen ilyen esetei bizonyára mindenkinek vannak.

Sok évvel ezelőtt munkanélküli lettem. Nem pöröltem, elfogadtam. Tudtam, ennek most így kell lennie, most ez így helyes. Az igazat megvallva, tanulván a munkanélküliség szociális, szociológiai, társadalmi, pszichés hatásairól – igyekeztem tudatosan felkészülni. Tudtam, nem szabad elhagynom magam, mert – mondják a kutatók – aki beleesik ebbe a csapdába, az előbb vagy utóbb szinte biztosan és menthetetlenül el-süllyed, s tényleg alkalmatlanná is válik a munkavégzésre.

Ragaszkodva a szokott ritmushoz, minden nap felkeltem a szokott időben, s elmentem otthonról. Hol munkakeresőbe, hol könyvtárba, hol egyéb feladatot elvégezni. Természetesen visszafogtuk a fogyasztásunkat, beruházásaink egyáltalán nem voltak, szerényen éltünk. Eltelt egy év, és semmi, pedig már nagyon kezdett szorítani a cipő. Aztán újabb néhány hónap, s elfogyott a türelmem. „Uram! Meddig még?” Aztán egyszer a körúton a belső sávban mellém sodródott egy autó. A vezető kezével intett, hogy álljak ki a forgalomból, húzódjak le jobbra. Megálltunk, kiszálltam, s akkor ismertem meg régi kollégámat: megőrültünk egymásnak, szó szót követett.

– S hol dolgozol? – kérdezte.

– Ööö, pillanatnyilag sehol. Nem tudsz valamit?

– Dehogynem, azért állítottalak meg.

Talán harmadnap léptem be, s ott dolgoztam aztán tizenégy évig. S amikor hálát adtam az Úrnak, végig gondoltam az elmúlt másfél évet, „kasszát

csináltam”, kiderült, hogy – számomra ma is érthetetlen módon – úgy vészel-tük át azt a nehéz időszakot, hogy nem kellett hitelt felvennünk, nem kellett eladnunk semmit, sőt még az autót sem kellett leállítanom. „Nagy mázli volt” – mondták egyesek, akiknek elmeséltem.

A Szigetközben autóztunk. Csodálatos, rendezett táj, szikrázó napsütés, minimális forgalom. Lepakcsoltam a rádiót, s leengedtem az ablakot. Hadd járjon át bennünket a tiszta levegő, az illatok, az erdő hangjai, a tavasz lehelete. Úgy terveztük, megnézzük a felújított héder-vári kastélyt. Azonban beérve a településre beálltam a benzinkúthoz. „Nézzük meg a gumikat, olyan furcsa valami.”

Igen, a sokéves rutin: a jobb hátsó gumiban majdnem egy egész értékkel csökkent a nyomás. Jó-jó, most felfújjuk, de ezt akkor is meg kell néznetni szakemberrel. Két, azaz kettő kilométerre, a következő településen volt egy gumis. Előtte is, utána is vagy harmincra...

Mire odaértünk, már majdnem teljesen leeresztett az abroncs, de a mester szerencsére tíz perc alatt megjavította. **Most sem mulasztottunk el hálát adni az Úrnak.** „Micsoda véletlen!” – értékelte az eseményt egyik kedves, jószándékú, ateista ismerősünk.

Talán tíz éve vagyok presbiter. A Covid alatti egyszeri alkalomtól eltekintve soha nem hiányoztam presbiteri gyűlésről, megbeszélésről. S szokásommá vált, hogy a gyűlés előtt még otthon

– hogy még véletlenül se szólalhasson meg – induláskor lehalkítom a mobiltelefonom. Egyszer azonban elfelejtettem bekapcsolni a némitást a készülékem.

Megérkeztünk a tanácssterembe, üdvözöltük egymást, helyet foglaltunk, majd elcsendesültünk, hogy lelkészünket meghallgatva, imádsággal kezdjük az összejövetelt. S ekkor megszólalt a telefonom... Zavartan, szabadkozva, elvörösödve vettem fel. Feleségem volt a vonal túlsó odalán. „De jó, hogy elértelek! Tudnál jönni? Lányunk eltörte a lábát, s éppen a traumatológiai ügyelet felé tartunk. Ott találkozunk.”

Másodpercek alatt változtam a helyzetet a rám meredő presbiter testvéreknek, akik valamennyien biztattak, hogy haladéktalanul induljak, most ott a helyem. Egyszer. Egyetlen egyszer „felejtettem el” kikapcsolni... Persze az „ez a szerencse” mondást itt is megkaptam.

(Végül kiderült, nem törés volt, egyhetes gipszszel megúsztam a gyermek. Igaz, addig feküdnie kellett, mert nem kapott járógipszet. Viszont elég problémás is volt merevre gipszelt, kinyújtott lábbal beemelni az autóba.)

GYARMATI GÁBOR

Fiatalokról (nem csak) fiataloknak

Beszélsz csak vagy mondasz is valamit? Hallod, amit mondok vagy figyelsz is rám?

Insta, Tik-Tok, Facebook, Messenger, Snapchat, Twitter, Viber... Csak egy pár netes felület a sok közül, amit kommunikációra használhatunk, és akkor az offline kommunikációs formákról még nem is beszéltünk. Gyakorlatilag éjjel-nappal össze vagyunk kötve, bármikor elérhetjük egymást, a nap bármely időpontjában tudunk beszélni a családtagjainkkal, barátainkkal, vagy akivel csak szeretnénk. Ám amellet, hogy ez egy kétségtelenül nagy lehetőség, amely megkönnyíti a hétköznapijainkat, ugyanúgy rendkívül nagy kihívás elé is állít bennünket.

Egyrészt minél többet beszélünk, lehet, hogy annál kevesebbet mondunk és annál kevésbé figyelünk egymásra. Egyszerűen túl sok az információ és túl sok dolgot csinálunk egyszerre, pedig egy-egy fontos téma, esemény, érzés megbeszéléséhez nagyon fontos lenne, hogy figyeljünk egymásra, hogy arra koncentráljunk, amit a másik mond nekünk. De talán indulunk ki inkább magunkból. Vajon, ha úgy érezzük, hogy fontos dolgokat szeretnénk megosztani másokkal, akkor nem az esne jól, hogyha figyelnének is ránk, ha időt szánna ránk, ha komolyan vennék az érzéseinket, a gondolatainkat? Ha nem ránk koncentrálnak, akkor azzal azt az érzést keltik bennünk, hogy nem vagyunk fontosak, ez pedig nagyon rossz érzés. Jusson eszünkbe, hogy valószínűleg ugyanezt érzi a másik ember is, amikor beszél hozzánk, de mi nem figyelünk rá eléggé. Halljuk, amit mond, de az nem egyenlő azzal, hogy komolyan is vesszük őt.

A másik nagy kihívás pedig az, hogy mivel többet kommunikálunk egymással, ezért többször előfordulhat velünk az is, hogy helytelenül tesszük azt. Gondolok itt elsősorban egymás piszkálására, cikzésére, zaklatására, ami rendkívül nagy problémát jelent a fiatalok körében. Főleg, hogy az előbb említett technológiai fejlődés következtében most már otthon sincs nyugta az

embernek. És míg korábban egy iskolai piszkálódás főleg az iskola területére és a tanítási időre korlátozódott, addig most gyakorlatilag napi huszonnégy órában ki vagyunk téve a bántó, ártó szavaknak. Talán bele sem szoktunk gondolni abba, hogy mekkora felelősségünk van egy-egy kimondott szavunk, egy-egy olyan megjegyzésünk kapcsán, amely képes akár más életében törést is okozni. Pedig sajnos erre számos példa van, a legszélösegebb esetekben akár még öngyilkosságot is eredményezhetnek a meggondolatlanul megfogalmazott mondataink.

Életkortól függetlenül hatással vannak ránk a többi ember szavai, nem véletlen hát, hogy a Biblia is számos helyen figyelmeztet bennünket arra, hogy nem mindegy az, hogy egymással hogyan beszélünk. **Isten azt szeretné, ha békességben tudnánk élni, ha nem bántanánk, piszkálnánk egymást.** Lássuk meg, hogy a szavakban rendkívül nagy lehetőségek rejlenek, mert bár az előbb inkább negatív példákról írtam, természetesen az éremnek két oldala van.

A szavainkon keresztül egymást támogatni, bátorítani, vigasztalni tudjuk. A szavainknak tehát akár rossz, akár jó irányban is hatásuk lehet, a kérdés csak az, hogy mit szeretnénk? Szeretnénk-e pozitívan hatni a többi emberre? Szeretnénk-e segíteni egymásnak? Szeretnénk-e egy jobb világ részesei lenni, ahol az emberek kedvesebbek egymással? Isten ezt szeretné, éppen ezért fontos, hogy mielőtt kinyitnánk a szánkat, gondolkozzunk el rajta, hogy a mondanánk vajon milyen célt szolgál, és hogy milyen hatással lesz majd a másik emberre. Én őszintén bízom benne, hogy egyre tudatosabbakká fogunk majd válni a kommunikációnkban, ezzel is Isten szertartását képviselve.

CSADÓ BALÁZS

Amerika Kapitány és Dramatizált Biblia

Beszélgetés Zámori Soma szinkronszínésszel

ségem előkészületekre, de ha új filmet kell szinkronizálnom, ott már kell egy kis felkészülési idő.

Minimális próba után kapok egy felhallgatót, amelyből hallok az eredeti hangot, miközben olvasom a magyar szöveget és nézem a filmet. Tehát ebben a szakmában képesnek lenni egyszerre több dologra is odafigyelni.

Ez már-már a hölgyek közé emel beneteket. Én úgy tudtam, hogy erre csak ők képesek.

Nem jársz messze az igazságtól! De amúgy ebbe is bele lehet rázódni. Szóval: a filmek félperces jelenetekre vannak szabdalva. Ez azt jelenti, hogy egy kilencvenperces, egész estés film körülbelül száznyolcvan-kétszáz tekerésre van bontva. Engem mindig tekerésekre szerződtek.

Nagyon sok híres színészt szinkronizálsz. Volt már esetleg lehetőség személyesen is találkozni velük?

Persze. Találkoztam többek közt Ryan Goslinggal, Ashton Kutcherrel, és nagyon kellemesen csatlódtam bennük. Ők picit furcsállták a dolgot, mert azt szokták meg, hogy Amerikában csak önmagukat szinkronizálják. Ritkább az, amit például Ben Stiller tesz a Madagaszkárban, hogy egyrészt Alexet, az oroszlánt szinkronizálja, másrészt játszik filmekben is.

A Szinkron Alapszervezet gazdasági és kommunikációs alelnökéeként te hogyan vélekedsz a magyar szinkronról?

Világszinten a jobbak közé tartozunk. Ha belehallgatunk például egy spanyol film angol szinkronjába, akkor bátran kijelenthetjük, hogy mi, magyarok, sokkal jobbak vagyunk szinkronban, mint a világ többi népe.

Keresztényként válogatsz a munkák között? Volt olyan film, aminek nem tudtad elvállalni a szinkronizálását a Krisztusban való hited miatt?

Volt olyan időszak, mikor a család létfontartása miatt nem mondhattam nemet, ma már, hála Istennek, ezt megtehetem. Válogathatok a munkák között.

Nemrég volt egy film, amit szerintem rosszul fordítottak le, trágár, vulgáris módon. Gyakorlatilag istenkáromlóan, ami nem is illett a szövegkörnyezetbe. Ezt nem akartam a számra venni. Ebben az esetben nem adtam vissza a munkát, de elértem azt, hogy másként fejezzük ki a dolgokat. Amennyire lehet, irtom a filmekben az önmagáért való

csúnya beszédet. A horrorfilmeket nem szeretem, ezért ma már ilyen jellegű munkát sem vállalok.

Egy éles váltással kicsit beszéljünk a prédikálásról, hiszen ezt is gyakran teszed. Ebben a gyülekezeti műfajban miért tartod fontosnak a szép beszédet?

Van egy mondás, miszerint a színészt és a papot is a szájáért fizetik. Tehát prédikálás közben is fontos a tiszta, tagolt beszéd, hiszen ez elősegíti, hogy hatékonyabban jusson el a hallgatóhoz az üzenet. Isten igéjét prédikálva elengedhetetlen, hogy az adó és a befogadó között a lehető legtisztább legyen a csatorna.

Büszke vagyok arra, hogy annak idején rajtam keresztül találtak meg téged a BibliaProjekt magyarításának megálmodói, és örömmel látom, tapasztalom, hogy vállaltad a szolgálatot.

Igen. Nagyon szeretem. Jelenleg már az Ószövetségen dolgozunk. Az elmúlt hetekben fejeztük be Ámósz és Hóseás próféta könyvét. Ebben a munkában református, baptista, pünkösdi, katolikus, golgotás teológusokkal az eredeti angol nyelvű animációkat próbáljuk a magyar nagyközönség elé tárni. Én úgynevezett hangszínész vagyok, ami azt jelenti, hogy sok esetben csak az én hangomat lehet hallani a videók alatt. Illetve, ha párbeszéd van, akkor Nikas Dániel színész, szinkronszínész, szinkronrendező szokott a segítségemre lenni.

Végül is ebben a feladatban hasonló a szereped, mint az Alpha Magyarország videóiban, ahol szintén nagyon sokszor hallhatjuk a hangod.

Az Alphát is nagyon szeretem, ráadásul az már egy befejezett, kész munka. Az angol nyelvű videók, amelyeket a kurzusok alatt vetítenek le a szervezők, már mind elérhetőek magyar nyelven. Az Alpha keretet nyújt az érdeklődőknek arra, hogy beszélgessenek Istenről, őket foglalkoztató kérdésekről, kétségekről. A célja, hogy együtt fedezzék fel az életet, a hitet, és ezek értelmét.

Nagyon sok mindenben benne vagy, több helyen is hallhatjuk a hangod, de most van egy olyan szerelemprojekt az életben, amelynek a neve: Dramatizált Biblia.

Igen, a Dramatizált Biblia a KultúrApostol Csoport irányításával és a „JÁRMIKA Jövőkép” Gyermekek Alapítvánnyal karöltve a magyar színházi, filmes és szinkron szakmák legnagyobbjainak bevonásával készül. Célunk: a teljes Biblia szövegű, rádiójátékszerű feldolgozása. Jelenleg körülbelül száz profi színész dolgozik rajta.

Ez hatalmas munka. Tudsz említeni néhány nevet, akik a hangjukat adják hozzá?

Arany Tamás a zenei irányító. Főbb szerepekben: Széles Tamás – Jézus, Ki-

rály Attila – Lukács, Epres Attila – Márk, én pedig János evangélista hangja vagyok. Kerekes József, Molnár Szilvi, Galbenisz Tomasz és még sokan mások szintén részesei ennek a csodálatos munkának.

Ők mind hívők? Milyen hatással van rájuk az, hogy a Szentírást olvassák fel?

Vannak közöttük nem hívők, keresők és hívők is. Úgy látom, hogy mindannyiunk életére hatással van ez a munka. Ahogy az igében is olvashatjuk: „A hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által” (Róm 10,17). Miközben dolgozunk a szövegen, elengedhetetlen, hogy valamilyen szinten be is épüljön az életünkbe Isten szava.

Az egyik színész például azt osztotta meg velem, hogy olyan mély hatással volt rá a Biblia egyik szakasza, hogy a családjával elkezdtek újra gyülekezni. Szerintem ez elég komoly visszajelzés.

Ez valóban nagyon jó!

Igyekszem olyan munkákban, szolgálatokban részt venni az Istentől kapott ajándékaimmel, ahol tudok a kultúrán keresztül evangelizálni, és minél több ember felé elvinni az evangéliumot.

MUZSLAI-BÍZIK BENCZE

A gyógyító beszélgetés

Nemrégiben a Lelki Elsősegély Telefon-szolgálat vezetője keresett meg a lelkesi hivatalban. Munkatársakat jött toborozni. Olyan önkéntesek jelentkezését várja, akik egy tanfolyam elvégzése után éjszakai telefonos ügyeletet vállalnának. A segélyhívó vonal végén kétségbeesett emberek hívásának fogadására kapnak kiképzést. Akik talán öngyilkosságon gondolkodnak, de mielőtt ezt megtennék, tulajdonképpen esélyt adnak maguknak, amikor telefonjuk után nyúlnak. Bízunk abban, hogy valaki még utoljára meghallgatja őket. Sokat beszélgettünk erről a szolgálatról a vezetőjével. Elmondta például azt, hogy naponta több százán hívják fel őket, és az ország bármelyik pontjáról érkezhet segélyhívás, bármelyik központba, ahol éppen szabad a vonal. Ez beazonosíthatatlan. Itt nem szabad senkit várakoztatni. De az sem nyomon követhető, hogy eredményes volt-e a beszélgetés. Valóban sikerült egy tragédiát megakadályozni?

Amikor elment tőlem, még sokáig elgondolkodtam ezen az önkéntes szolgálaton. Arra gondoltam, hogy aki olyan mélypontra jut, amikor már csak ebbe a szalmaszáliba kapaszkodik, akkor az ügyeletes munkatárs minden szaván, beszédén súlyos felelősség van. Úgy képelek el egy ilyen beszélgetést, mint egy mélyinterjút. Viszont itt anonim módon bátran kérdezhetek arról,

mi vezette őt odáig, hogy feltárcsázza ezt a számot. Érdeklődhetek családjáról, szeretteiről is. Azokról, akik minden bizonnyal végtelen fájdalmat fognak átélni, ha ő valóban önként itthagya ezt az árnyékvilágot. A lényeg az, hogy beszélgetni kell. Hogy ő maga fogalmazza meg és hallható módon ő mondja ki saját fájdalmát és döbbenjen rá arra, hogy mit hagyta maga után. Ez a gyógyító beszélgetés. Minél többet beszél és tár fel ebből a szándékosan eltakart világából, annál sikeresebb a lelki gondozás. **És reménység szerint valójában csak arra volt szüksége, hogy valaki időt szánjon rá és meghallgassa őt.**

A másik ilyen szélsőséges beszélgetős helyzet akkor fordul elő, amikor például egy súlyos autóbalesetben egyelőre nem tudjuk kiszabadítani a sérültet, de látható módon lehet vele kommunikálni. Amíg várunk a segítségre, beszélgetnünk kell. A szakirodalom azt írja ezzel kapcsolatban, hogy ilyenkor először le kell küzdeni az emberi érzéseket, érzelmi reakciókat a segítségnyújtás érdekében.

Igyekezzünk hangosan beszélni. A lassú, érthető beszéd a többieket is megnyugtatja és együttműködésre készíti. Előfordulhat, hogy a segítségnyújtó munkáját a nézelődők közül valaki bírálja. Ez zavart kelthet az amúgy sem könnyű helyzetben lévő elsősegélynyújtó

munkájában. Kérje meg a kritizálót, hogy felesleges beszéd helyett inkább segítsen az életmentő munkájában.

Életmentő lehet, ha alkalmi segítőként beszélünk a sérülthöz és beszélgetjük őt. Szavainkból áradjon nyugalom. Közelítsünk hozzá bátorítóan, ne alkossunk ítéletet az első látványra hivatkozva. Próbáljuk megértően meghallgatni a sérült panaszait, esetleges félelmeit biztassal, megnyugtató mondatokkal igyekezzünk csökkenteni. Közöljük vele, hogy mi történt és milyen várható elsősegélynyújtói lépések következnek ezután. Kérjük együttműködését, és amennyiben lehetséges, teljesítsük kéréseit.

A beszélgetés néma pillanatai pedig adnak alkalmat csendes fohászra, hogy mindenható Urunkat is megszólítsuk, és így legyen teljes és valóban gyógyító a beszélgetésünk. De ami a legfontosabb, hogy ezekben a helyzetekben tudjuk, mikor kell beszélünk, és mikor kell hallgatnunk.

MENYES
GYULA

A beszélő ember – az istenképűség része

Az emberi lét forrása és legnagyobb dicsősége az istenképűség. Nincs ennél nagyobb ajándéka, és ez az, ami minden más lénytől megkülönbözteti az univerzumban. Az istenképűség egyik legfontosabb jele és bizonyítéka a beszédképesség.

A kommunikáció, amire állatok, sőt a legújabb kutatások szerint a növények is képesek, bármilyen árnyalt is lehet, mégis kevesebb, mint a beszéd. A beszédben elmondott üzenet sokkal több, mint információ.

Isten szeretetből és szeretetre teremtett minket, az egész világ létrehozásának egyetlen okaként a Szentírás erről tesz bizonyosságot: Isten azért teremtette a világot, hogy szerethessen egy hozzá hasonló lényt, aki önként viszont tudja szeretni őt. A Biblia erre utal már a legelső oldalán, amikor így adja vissza a Teremtő szándékát: „Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket” (1Móz 1,27).

A „maga képmására” döntő jelentőségű kijelentés: nem csak azt jelenti, hogy személynek teremtett minket, akik öhozzá hasonlóan az értelem-érzelem-akarat hármasságának magas és kifinomult szervezetségével rendelkezünk, hanem azt is, hogy egészen egyedülálló kommunikációs képességgel, beszédképességgel rendelkezünk. **S bár lehet gyönyörködni a madarak fűtyjében vagy a delfinek egymás közötti jelzésrendszerének érdekességeiben, az emberi beszéddel egyik sem hasonlítható össze.** A szeretetnek, a bölcsességnek és a tervek, az akarat egyeztetésének, valamint az Isten dicséretének olyan sajátos eszköze az emberi beszéd, ami semmihez nem fogható, semmivel nem helyettesíthető. Ezért valljuk, hogy a Teremtő Isten tudatosan így alkotott minket a maga képére, s hogy ezzel átléphetetlen háttérrel húzott a legfejlettebb emberszabású majom és az ember közé.

Az evolúcionizmus ideológiáját vallva nincs magyarázat az emberi beszéd megjelenésére. Mi indokolná, ha az anyag fejlődésében és a véletlenekben bízunk, hogy egy majom elkezdjen verset írni, amikor anélkül is betölti létfenntartási, illetve szaporodási szükségleteit?

Velünk született adottság az istenképűség, ami egy meghatározott rend-

hez, átgondolt, bölcs és szeretetteljes tervhez, két személy, a Teremtő és az ember kapcsolatához igazodik. Ha ettől a rendtől az ember bármelyik területen eltér, a diszfunkcionalitást választja. Mivel Isten képét hordozzuk, például azzal, hogy beszélgetni tudunk a kedveseinkkel, sőt a Teremtőnkkel, ezért az ő terveit, az ő gondolatait, értékrendjét képviseljük – normális esetben, vagy ma így mondanánk: „alapértelmezés szerint”. A bűneset ezt a képviselést felrúgta, de a teremtési rend pozitívumait nem tudta megváltoztatni. Viszont ha nem arra használjuk az életünket, amire az készült, bántunk, sértünk és rombolunk vele. A bűneset óta erről szól az emberi történelem. A megtérés éppen ezért azt jelenti, hogy elfogadom az istenképűségemet, megköszönöm azt, s bocsánatot kérek mindazért, amit ennek ellenében tettem. Hogy ezt megtehessem, ehhez is rendkívüli ajándék a beszédképességem.

Az esküvőn elhangzó egyetlen szó: „Igen”. Ettől az egy szótól rengeteg dolog megváltozik: érzelmi, családügyi, anyagi és öröklési szempontból egy egészen új élet kezdődik. **Ugyanígy**

egy tanú egyetlen szóval felmenthet egy vádlottat, egyetlen szó által megszűnhet egy szerződés vagy elkezdi egy egészen új szövetség.

S itt érkezünk el a beszélő ember hihetetlenül nagy lehetőségeihez és felelősségéhez. A teremtő Urával megromlott kapcsolatát is beszélőképessége által rendezheti. „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket és megtisztít minket minden gonoszságtól.” (1Jn 1,9) De vajon tényleg elég ennyi, hogy egy eltékozolt életre bocsánatot kapjunk? Igen, elég, legalábbis a mi oldalunkról. Egyébként Isten Fiának önfeláldozó szeretetére volt szükség hozzá... (1Jn 1,7) De ahogy szavával teremtett az Úr mindent, ahogy egyetlen mondattal meggyógyított százakat, lecsendesítette a dühöngő vihart, visszahozta Lázárt a halálból, úgy tőlünk sem vár más, mint istenképűségünk gyakorlását: őszinte beszédet.

A Teremtővel folytatott beszélgetés mindenekelőtt: imádat! Aki ilyen nagyra becsült, hogy a képét hordhatom, képviselője lehetek a világban, az méltó az imádatomra. Nem is vár tőlem más válaszos teljesítményt, csupán ennyit: beszéljessék velem, s fejezzem ki az imádatomat felé, mert ő valóban megérdemli.

Az emberi beszéd kincs, ajándék és felelősség. Egyedi, igen különleges jele az istenképűségünknek. Élünk vele Isten beszéde szerint, mert a két beszéd összhangja minden áldás alfája és ómegája.

SOMOGYI LÁSZLÓ

Forrás: a Hajdúböszörmény Kálvin Téri Református Egyházközség honlapja; hbrekalfalvinter.hu

Kinyilatkoztatás és beszéd

„Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk, akit mindennek örökösévé tett, aki által a világot teremtette.” (Zsid 1,1)

„Beszédek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni.” (Kol 4,6)

A Republic együttes az egyik dalában jól megfogalmazta a mai ember élet-szemléletét. Mindenkinek igaza van. Ezzel nagyjából ki is merül a dal szövege. Sajnos, valahogy így élünk ma egymás mellett. Nekem mindig igazam van, de neked is igazad van, és öneki is igaza van, azaz mindenkinek igaza van. Beszédünk is jól tükrözi a gondolkodásunkat. Mindenkinek igaza van. De biztos ez? Lehet-e így együtt élni, működhet-e így egy társadalom vagy maga a világ, egy ilyen „ideológia” alapján?

Nem véletlen, hogy a Bibliával ezért nem nagyon tud mit kezdeni a ma embere. Sokaknak legfeljebb mutatóskuriózusként porosodik a szobájuk polcán. Elavultnak, réginek, túlhaladottnak, korszerűtlennek titulálják még a magukat keresztyéneknek vallók közül is sokan. Abortusz, nyílt házasság, genderideológia, válások sorozata, fiatalok összebútorozása, a régi értékek kidobása az, ami iránymutató ma sokaknak. Én magam szabom meg saját magamnak, hogy mi érték és mi nem, és hogy milyen értékek alapján akarok élni. Ez a szent számomra, a trendi. Senki se szóljon bele abba, hogyan élem az életem.

Közel kétszáz évvel ezelőtt indult el a bibliakritika mint tudományos irányzat, mely az embert helyezte a Szentírás fölé. Az ember mondja meg, hogy mi a jó és mi nem, mi az, ami ma is helytálló a Könyvek könyvéből. Legyünk őszinték, az egyház máig nem heverte ki ezt a hamis szemléletet, sőt nagyrészt

magáévá is tette, és a mai napig is él sok oktatási intézményében. A konzervatíván gondolkodó emberek emiatt úgy érezhetik magukat, mint akiknek szegyenkezniük kellene, és a világ egy sarkába húzódniuk lehajtott fejjel, mert egy letűnt kort hirdető, maradi közösség tagjai.

Ezzel szemben Isten ígéje azt tanítja:

1. Az igazságot bármibe csomagoljuk is, az igazság marad.

Nemrég egy egyházi könyvesboltban gyönyörködtem a sokféle színű kötésben gazdájára váró Bibliák sokaságában. Volt ott sötétkék, fehér, fekete, zöld, lila, rózsaszín, sárga és még más színű kötésű, de mindegyikben megmászhatatlanul ugyanaz a szöveg. Isten igazsága különböző színekbe csomagolva. A forma változhat, de a tartalom soha.

2. Az igazság mindig modern.

Az igazság az, ami soha nem változik, ami tegnap, ma és holnap is ugyanaz. Ez egyedül Istenről mondható el, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Hallhatunk sajnos történeteket bedrogzott és magukat repülni képesnek gondoló emberekről, akik kiugrottak egy-egy toronyház valamelyik emeletéről. Mind belehalt, mert a gravitáció nem függ az ember hitétől. Az igazság sem függ az egyén hitétől. Az egész teremtettség arra mutat, aki alkotta, a Teremtőre. Ha elhiszi az ember, hogy önmagáról letörölheti istenképességét, akkor csak torzóvá és életképtelenné válhat.

3. Az igazság nem egy eszme, hanem maga Isten.

Egy római helytartó, Pilátus kérdezte Jézustól, hogy micsoda az igazság, miután ő elmondta, hogy azért jött, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról. Jézus válasza a merő csend volt, mert az Igazság épp ott állt Pilátus előtt.

4. Isten a maga üzenetét nem teszi vita tárgyává, ő kinyilatkoztat.

Amikor Isten szól, az több mint beszéd, az kinyilatkoztatás. A kinyilatkoztatás az isteni igazság megértését, cselekvését jelenti. A görög „apokalüpszisz” szó azt jelenti, mint amikor a szoborról lehúzzák a leplet vagy amikor a függöny felgördül a színpadon. Láthatóvá lesz az addig kikutathatatlan. A latin „revelatio”, a „velum” a kendő szóban gyökerezik, amikor a kendőt leveszik, és az arc feltárul. A magyar kinyilatkoztat kifejezés a nyilvánossá tenni, köztudomásra hozni jelentéssel bír.

5. Az emberi beszéd szépsége, hogy istenképességünket tükrözheti.

A szív teljességéből szól a száj, mondja Isten ígéje, azaz beszédünk lényünk kivetülése. Mikor szép az emberi beszéd? Akkor, ha szívünk telve van igazsággal, szeretettel, ha Isten hangja szól rajtunk keresztül, ha látszik a beszédünkön és az életünkön az istenképesség. Ekkor és csak ekkor képes az ember arra, hogy igazat szóljon szeretetben, és jókor hagyja el ajkát a helyén mondott szó.

Mindannyiunk élete az Isten által teremtet világ színpadán játszódik. Attól lesz szép az életünk „előadása”, ha hűen tudja megjeleníteni a Teremtőnk által megírt forgatókönyvet, a Biblia tanítása szerinti keresztyén életet.

Ellenkező esetben? De ezt már többnyire tudjuk, hogy nincs második felvonás vagy előadás.

SÁNDOR FRIGYES

A Sator-négyzet rejtélye

Érted is, amit olvasol?*

A Római Birodalom több szegletében is felbukkant a régészeti leletek között egy kőre vagy téglára vésett szövegsor, amelyet Sator-négyzetnek neveztek el. Ez egy latin nyelvű palindrom (olyan betűsor, mely visszafelé olvasva is értelmes), melynek huszonöt betűjét öt sorban és öt oszlopban, négyzet alakban írják fel.

Bármelyik irányban is olvassuk, ugyanaz az öt szó alkotja: SATOR, AREPO, TENET, OPERA, ROTAS. Közülük négy létező latin szó: sator (magvető), tenet (birtokol, tart), opera (munka, működés), rotas (kerék); az Arepo személynév lehet. Azaz: „Arepo magvető működésben tartja a kereket”. Azonban ez az önmagában banális mondat nem igazán érdemi meg, hogy megőrizték az utókorok és kőbe vésték. A huszadik század elején fedezték fel, hogy a

betűkből kirakható a PATERNOSTER (Miatyánk) szó, amelyet kereszt alakban, önmagát metszve kétszer is elhelyezhetünk, ha megtartjuk a négyzet közepén található N betűt, így pedig éppen két A és két O marad ki, amelyek az alfát és ómegát, azaz a kezdetet és a véget jelentik.

A keresztyénüldözések idején életét kockáztatta az, aki nyíltan megvallotta hitét. Mégis a Római Birodalom számos területén, főleg az itáliai területen, de Angliában, Szíriában és Aquincumban is előkerült ez a felirat, mely magában rejtje a Miatyánk első szavait.

Vajon napjainkban mely szavakat helyeznénk a középpontba? Számunkra melyik szavaknak van kiemelt szerepe?

A reformáció óta a beszédet alkotó szavaknak kiemelt jelentőségük van, hi-

szen ezek képezik a prédikációk tárgyát, a hit közvetítésének eszközét. Ahogy Luther mondja: „...A szó jelenti minden alapunkat, védelmünket és kincsünket minden tévelygéssel és minden csábítással szemben”.

A Szentírás szavai Isten önkinyilatkoztatásának hordozói, ezért fontos, hogy minél többet olvassuk és épülhessünk általa.

HARMATI BÉLA LÁSZLÓ PhD

*ApCsel 8,30

A Szentírás az élet könyve

E mostani írás a májusi, piliscsabai munkatársképzőn elhangzott előadás szerkesztett, rövidített változata, amelynek eredeti címében a „földi”, illetve az „örök” jelzők is szerepeltek még. A keresztyén ember számára azonban e kettő (földi élet és örök élet) szorosan összefügg, nem elválaszthatók egymástól. Jézus mondja az evangéliumban: „Bizony, bizony, mondom nektek: aki hallja az én ígémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe” (Jn 5,24).

Urunk szavai alapján nem olyan kincs az üdvösség, amelyet valamikor majd elnyerhetünk, hanem ami már most valóságosan a miénk. Ezért mondja Pál apostol: „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,2). Mikor? Amikor tisztán és igazán hangzik Isten ígéje, és szíven talál. Nem az a mi reményességünk tehát, hogy most van egy földi életünk és majd valamikor a halálunk után lesz örök életünk, hanem hogy sem élet, sem halál, sem semmi más nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban (vö.: Róm 8,38–39).

Krisztusban ugyanis megfordul élet és halál sorrendje.

A keresztyén ember az életet nem egy olyan szakaszon méri, amely a születéssel kezdődik és a halállal véget ér, sokkal inkább egy olyan félegyenesen, amely a Krisztussal való közösség origójából az örökkévalóságba, a teljesség felé tart. Krisztus nélkül nincs élet a halál előtt sem. Erre utal a Jelenések könyvében a szárdísi gyülekezetnek szóló figyelmeztetés: „Az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy” (Jel 3,1). Krisztusban viszont már beszélünk sem kell a halálról, hiszen „az ő [Isten] számára mindenki él” (Lk 20,38). Hiszem, hogy a mindennapok terheit is könnyebben hordoznánk, ha ez a reménység jobban áthatná életünket. **Az örök élet nem pusztá ideia a hívő ember számára, hanem realitás, vagyis élő, eleven valóság.** Ennek az életnek a titka tárul fel előttünk az Írásban.

Mit olvasunk?

A Szentírás Isten szava, Isten ígéje, amelyről a mi Lutherünk így énekelt egykor: „Az ige kőszájként megáll.” (Evangélikus énekeskönyv 254/4.) Milyen alapon állíthatunk ilyen nagyot

róla? Hiszen a Biblia is csak egy könyv, emberek írták, nem hibátlan, oly sok homályos, sőt visszatartó rész is található benne, és annyi minden igazolására használták már az idők folyamán. Ma is ezerféle módon nyitják ki, olvasják, magyarázzák és tanítják, sok-sok kérdőjellel terhelve benne az egyes könyvek és mondatok.

Luther mindennek ellenére még Erasmusnak sem engedte meg, hogy homályosságról és kétértelműségről beszéljen a Szentírás kapcsán, **hiszen a lényeg már rég napvilágra került: Jézus a Krisztus, az Isten Fia.** Oda is vetette humanista ellenfelének: „Vedd ki a Szentírásból Krisztust, mit akarsz még benne megtalálni?” Isten ígéje szent és örökkévaló, hisz nem csak egy könyv, nem pusztán hatvanhat irat, nem betű, nem írás, hanem egy személy, egyetlenegy személy: Jézus Krisztus, aki „tegnap, ma és mindörökké ugyanaz” (Zsid 13,8). Ha pedig örök és mindig ugyanaz, akkor sziklaszilárdan áll az idők kezdetétől az idők végéig. Sőt, már az idők kezdete előtt is állt, és az idők vége után is állni fog.

A Szentírás azért az élet könyve, mert olyan bölcső, amelyben Jézus

Krisztus Urunk, az élet Fejedelme ring. Ő maga mondja az evangéliumban: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbennem, az nem hal meg soha” (Jn 11,25kk). Később pedig ezt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak énáltalam” (Jn 14,6). Okkal vetette egykor a Mester a farizeusok szemére: „Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van az örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyosságot, és mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen” (Jn 5,39–40).

Vagy gondoljunk Fülöp apostolra, aki Ézsaiás próféta – az Úr szenvedő szolgájáról szóló – tanúságtétele nyomán hirdette a Krisztust az etióp kincstárnoknak (vö.: ApCsel 8,35). És felidézhetjük Lucas Cranach A reformáció oltára című munkáját is. Az ismert kép egyik oldalán a gyülekezet, a másikon a szószékről prédikáló Luther, középen pedig a Megfeszített Krisztus látható. Külön érdekessége a festménynek, hogy a megfeszített Krisztusra mutató Luther előtt a Biblia valahol az Ószövetségnél van nyitva. Lucas Cranach műve a reformáció fontos felismerésére mutat rá: **A teljes Szentírás a megfeszített Krisztust hirdeti!**

Miért olvassuk?

Mert csak így láthatjuk a valóságot. Isten ígéje lerántja rólunk a leplet. Rámutat elveszett, méltatlan voltunkra, ugyanakkor feltárja Isten szívének szándékát, amelyről már az Ószövetségben is olvashatunk: „Hiszen nem kívánom én a bűnös ember halálát – így szól az én Uram, az Úr –, hanem azt, hogy megtérjen útjáról, és éljen” (Ez 18,23). A Szentírás „Isten szerelmes levele”, amely értünk és nekünk szól, s amelyben ő maga közeledik hozzánk.

Bizony, szükségünk van megszólító szent szavára és éltető közelségére, hiszen születésünktől fogva „a másik oldalon” állunk: híján vagyunk kegyelmének és dicsőségének. A bibliai antropológia – szemben a népszerű keleti filozófiákkal és a modern „wellness-teológiákkal” – ezt vallja: „Az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz” (1Móz 6,5). Pál apostol is – Dávid zsoltárát idézve – keserű diagnózist állít fel alaphelyzetünkről: „Nincsen igaz ember egy sem, nincsen, aki értse, nincsen, aki keresse Istent” (Róm 3,10k). **Ellenben a Szentírás az első lapjától az utolsóig arról szól, hogy Isten keres és szeret minket, és közösségben akar lenni velünk.**

Ennek az isteni szeretetnek a csúcса Krisztus szolgálata. „Az ige testté lett” –

hangzik János prólógu-sában (Jn 1,14). Vagyis az örökkévaló Isten halandó testet öltött. Eljött közénk a földre, hogy mi otthonra leljünk az égben. Belépett az emberi dimenzióba, hogy megváltson minket. Nem arannyal és ezüsttel, hanem szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övéi legyünk – ahogyan Luther is tanítja. Az ősi hitvallás szerint Jézus Krisztus Isten Fia, Megváltó. A megváltó görög szava a σωτήρ (szótér), amely a σωζω (szózdó) igéből

ered, s amelynek jelentése: megment, kiment. Szoktuk az üdvözítő szót is használni a σωτήρ fordításaként, amely ugyan nem helytelen, de akár félrevezető is lehet, mivel nem jelenik meg benne a krisztusi szabadítás árnyoldala: a bűn, az elveszettség és a halál mélysége. Ezt manapság amúgy is divatos elhallgatni. A σωζω ige nemcsak az üdvösség „magasságára”, hanem a bűn „mélységére” is rámutat. A σωτήρ nem más, mint aki a bűn mélységéből kiránt, kiemel.

Valójában a halálból az életre menekítésről, menekülésről van szó. Ez Jézus szolgálatának a lényege, amelyről a teljes Írás tanúskodik. Szükségünk van rá! Ezért mondja János az evangéliuma végén: „Ezek pedig azért írtattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében” (Jn 20,31).

Hogyan olvassuk?

Egyedül a Szentlélek által! Csak az a Lélek vezethet el megértésre és megtérésre, aki által a könyvek megírtak. Az egyháztörténet számos példája mutatja, hogy még Bibliával a kézben is el lehet tévedni. **Ezért könyörögjünk a Lélek világosságáért, hogy értsük, amit hallunk, olvasunk vagy épp izlelünk.**

Idéztük már Fülöp és az etióp kincstárnok találkozását. Hogyan indul a történet? „Ezt mondta a Lélek Fülöpnek: Menj oda, és csatlakozz ahhoz a hintóhoz!” (ApCsel 8,29). Nem magától ment Fülöp, hanem a Lélek indította el, és nem magától beszélt, amikor Ézsaiás szavai alapján a Krisztust hirdette, hanem a Lélek által szólott. Mert „senki sem mondhatja: »Jézus Úr«, csakis a Szentlélek által” (1Kor 12,3).

A Léleknek erre a munkájára már Jézus is utalt az evangéliumban: „A

Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevében küld az Atya, ő megtanít majd titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek” (Jn 14,26). Szintén a Mester biztatja így övét: „Vegyetek Szentleket!” (Jn 20,22).

Luther szellemesen fogalmaz: „Szegegy Szentlélek, nem tud mást, csak a Krisztusra mutatni.” Szintén ő tanítja: „Hiszem, hogy saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozzá eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által, ő világosított meg ajándékaival, ő szentelt meg, és tartott meg az igaz hitben...” Másutt pedig így tanúskodik: **„A Szentlélek nem szkeptikus. Szívünkbe nem sejtéseket és kétértelmű dolgokat ír, sziklaszilárd kijelentései bizonyosabbak az életnél és minden tapasztalatnál.”**

Ézsaiás próféta így tesz bizonyosságot Isten ígéjéről: „Elszárad a fű, elhervad a virág, de Istenünk ígéje örökre megmarad” (Ézs 40,8). Ezért megmaradásunk és örök életünk záloga nem más, mint-hogy „igeközébe” maradjunk. **Az ige pedig maga Jézus Krisztus.** Őt olvasd! Őt hallgasd! Őt izleld! Őt hirdesd! Őt kövesd! De legfőképpen egyedül benne higgy!

WELTLER GÁBOR

Öt gondolat a beszédről a Példabeszédekből

1. A beszéd különleges képességed – becsüld meg!

A beszéd képessége annyira természetes a számunkra, hogy még rácsodálkozni is elfelejtünk erre a különleges és egyedi tudományunkra. Pedig a földön élő nagyjából 8,7 millió féltre becsült faj közül egyedül a Homo sapiens képes a beszédre. Hogy mikor kaptuk a Teremtőtől ezt a csodálatos képességünket, az az antropológusok és régészek egyik sokat vitatott témája: egyesek szerint nem is olyan régen, pusztán ötvenezer évvel ezelőtt „eredt meg a nyelvünk” – más kutatók ezt százötvenezer évvel korábbra, Krisztus előtt kétszázézer körülire becsülik inkább.

Érdekesség, hogy miközben a bibliai őstörténet rácsodálkozik az (egyéb-ként kb. százhuszezer éves) öltözködés kultúrájára, megemlékezve arról, hogy az emberi faj egyszer régen meztelesen járt és nem érzett szégyent emiatt (1Móz 2,25), a beszéd képességét természetesnek veszi. A beszéd velünk született, sőt, a Szentírás szerint már előttünk is létező jelenség, hiszen az Úristen kimondott szóval teremt meg a világot (1Móz 1,3kk), sőt, végső soron, az Isten maga az Ige, azaz a teremtő Szó, a Logosz, aki eljött közénk, emberré lett, hogy megváltson bennünket (Jn 1,1kk). A Logosz, az Ige a Biblia tanítása szerint nem az ember találmánya, hanem minket, sőt az egész teremtett világot megelőző (ún. pre-egzisztens) jelenség, az intelligenciával együtt. (Szintén érdekes, hogy az őstörténet csak az erkölcsiség kialakulását feszegeti a bűneset történetében,

de az intelligenciánkat a beszéddel együtt adottságnak veszi.)

A gondolkodás és a beszéd képessége nagyon mélyen összefüggenek. A mesterségesintelligencia-kutatás egyik témája, hogy vajon a gondolatok valamilyen nyelven születnek-e meg, azaz az intelligenciának velejáró része-e az, hogy az ember (vagy gép) beszélni képes, vagy éppen ellenkezőleg, a gondolatok megelőzik a beszédet, és csak utólag fogalmazzuk-e meg őket az általunk beszélt nyelven? Akármelyik álláspontra is helyezkedünk, a kutatók nagy része egyetért abban, hogy a gondolatoknak mindenképpen van valamilyen nyelvszerű struktúrájuk, ezt nevezik LOT-nak (Language of Thoughts, „a gondolatok nyelve”) a kutatásban. Az értelem, az éntudat, a hit, a gondolataink mind valamilyen nyelvi formában keletkeznek vagy tudatosulnak bennünk.

A beszéd képessége nem csupán egy „jó, ha van” jellegű kommunikációs eszköz, amely segítette elődeink kapcsolattartását; hanem sokkal inkább a létezésünk egyik alapját képező, sőt, a teremtéstörténet szerint az egész világ teremtését megelőző, illetve azt lehetővé tévő jelenség. Isten maga a Szó, az Ige, az ősztruktúra, az őszintelligencia – beszédképességünk pedig Isten egyik legcsodálatosabb ajándéka, amely lehetővé teszi az intelligenciát, a hitet, az érzelmeink megfogalmazását, a bűnvallást és bűnbocsánatot, az Istennel és embertársainkkal való kapcsolattartást...

A Példabeszédek könyve magasztos filozófiai gondolatok helyett a hétköznapi élet erkölcsi kérdéseiben ad eliga-

zodást, különböző eredetű bölcsességmondásokat összegyűjtve. Azonban pontosan amiatt, hogy a bölcsesség (vagy éppen ostobaság) legtöbbször kimondott szavakban nyilvánul meg, a könyvben kiemelkedően fontos szerepe van a beszédnek. Ahogyan az egyik bölcsességmondás fogalmaz: „Élet és halál van a nyelv hatalmában, amelyiket szereti az ember, annak a gyümölcsét eszi” (Péld 18,21). **A beszéd hatalom, amely életet, de halált is adhat.** Becsüljük meg, és bánjunk vele tisztelttel!

2. Számít, amit mondasz

Mindannyian hordozunk szavak által ejtett sebeket mélyen a szívünkben. Kritikus pillanatok a gyerekkorunkból, amikor más gyerekek kinevettek, megbántottak, kigúnyoltak. És ugyanígy felnőttkorunkból is, amikor valaki megalázott, lekicsinyelt, „mintha tört dőfött volna a szívünkbe”. A kimondott szó okozhat akár egy életre szóló károsodást is.

A Példabeszédek könyve nem győzi hangsúlyozni, hogy milyen sokat számítanak a szánkat elhagyó szavak: „Megrontja szájával embertársát az elvetemült, de az igazak tudásuk által

megmenekülnek. [...] Kigúnyolja felebarátját az esztelen, az értelmes ember pedig hallgat. A rágalmazó titkokat tár fel, de a hűségese lélek leplezi a dolgot.” (Péld 11,9,12–13) A mondások ellentétpárokat sorolnak fel, hogy ezt ne tedd, helyette ezt tedd, de a teljes szakasz az ellentétpárok első felére, a bűnök felsorolására van felfűzve. **A másokat tönkretévő szó, a gúny, a rágalmazás súlyos bűnök, amelyek teljes emberi életeket tehetnek tönkre.** Egy másik szakaszban a más embereknek ártó szavak a legsúlyosabb bűnök között vannak felsorolva: „Hat dolgot gyűlöl az Úr, sőt hét dolog utálatos előtte: A nagyravágyó szemek, a hazug nyelv, az ártatlan vért ontó kezek, a gonosz terveket koholó szív, a rosszra sietve futó lábak, a hazugságot beszélő hamis tanú és a testvérek közt viszályt szító ember.” (Péld 6,16–19)

Egy 2010-es, nagy (harmincezes) mintán elvégzett amerikai kutatás azt találta, hogy a megkérdezettek közel hatvan százaléka élt át gyerekkorában traumatikus bántalmazást legalább egyszer, és kilenc százalékuk (azaz majdnem minden tizedik ember) nőtt fel sorozatos bántalmazásban (CDC, 2010). Más tanulmányok pedig kimutatták, hogy a gyerekkori bántalmazások áldozatai több mint másfélszer hajlamosabbak a felnőttkori depresszióra egész életükön keresztül, mint az átlagos lakosság (Sachs-Ericsson, 2007, 2009). És bár a kutatások zöme a gyerekkori bántalmazásokra koncentrálnak, vannak adatok arra nézve is, hogy a szóbeli bántalmazások akár fizikai bántalmazással is felérő károkat okozhatnak még felnőttkorban is (Karakurt-Silver, 2013).

Számítanak a szavak. Emberi életeket tehetsz tönkre vagy gyógyíthatsz meg velük. Fordítsd jóra ezt az Istentől kapott képességedet!

3. Felelős vagy a kimondott szavaidért

Egy megdöbbentő kimutatás szerint az amerikai elitéltek 2–10%-a ártatlanul ül börtönben. Ez azt jelenti, hogy jelenleg negyvenhat és kétszázharmincezer közé tehető azok száma, akik teljesen ártatlanul vannak rács mögött csupán Amerikában. 1989 és 2021 között összesen 25 000 évet ültek le az ártatlanul elítéltek (National Registry or Exonerations, 2019). Egy másik kimutatás szerint ugyanebben az időszakban háromszázhetvenöt fegyenc ártatlanságát bizonyította DNS-vizsgálat, közülük

huszonegy a halálsoron várta a kivégzését... Becslések szerint száz halálraítelt közül átlagosan négy ártatlan vár a kivégzésére a halálsoron, és közülük kettőt végül ténylegesen ki is végeznek. Az ártatlanul elítéltek 70%-át hamis tanúskodás juttatta rács mögé vagy a halálsorra, és a téves ítéletek 75%-ában döntő bizonyítékok rosszindulatú viselkedésének is szerepet játszott (The Innocence Project, 2021).

A statisztikák fényében érthető, miért helyez a Példabeszédek könyve különösen nagy hangsúlyt a hamis tanúvallomások megfékezésére. Az ókori viszonyok között, amikor nem volt se DNS-vizsgálat, se ujjlenyomat-elemzés, se térfigyelő kamerák, még a jelenleginél is súlyosabban estek latba a hamis tanúskodások – nem véletlen, hogy még a Tízparancsolatban is szerepet kap a hamis tanúvallomás tilalma. A Példabeszédek könyve több ízben is kiemeli, hogy „Az igaz tanú nem hazudik, de a hamis tanú hazugságot beszél” (14,5; 6,19; 12,17; 14,25 stb.).

Azonban hazug szavakkal nem csak bírósági tárgyaláson lehet tönkretenni valakit. Csalárdsággal és hamissággal (14,5), viszály szításával (6,19), rágalmazással és hazudozással (10,18) is emberi életeket lehet romba

A beszédképességünk Isten egyik legcsodálatosabb ajándéka.

dönteni – akár úgy is, hogy nem kifejezetten ártó szándék vezérel, hanem csak a pletykálás izgalma, a saftos történetmesélés varázsa, miközben az ott sem lévő főszereplő járulékos veszteségként lesz a „gonosz nyelv” (héberül *lášón hárá*) áldozata.

A pszichológiai kutatások szerint a harmadik személyről való pletykálás az emberi közösségek általános jelensége, amelyek nagyrészt a közösség összetartását, információk összegyűjtését és értékelését, és ezáltal a közösség védelmét, időnként pedig a közösség szórákoztatását szolgálják. Érdekes módon a pletykálás csak nagyon kis részét vezérli kifejezett rosszindulat (Hartung-Krohn-Pirschtat, 2019).

Éppen az egymásról való hírterjesztés általános, sőt természetes volta teszi azonban a pletykálást rendkívül veszélyessé: még az ártalmatlannak tűnő pletykának is lehet borzasztóan rossz és ártalmas kimenetele. Ezért int a Példabeszédek könyve arra, hogy „A rágalmazó titkokat fed fel, azért a fecsegővel ne barátkozz!” (20,19). Figyeljünk oda a szavainkra, figyeljünk oda egymásra! Felelősek vagyunk a kimondott szavainkért, felelősek vagyunk egymásért.

4. Néha jobb csendben maradni... vagy átgondoltan kommunikálni

„Sok beszédnek sok az alja” – véli a közmondás, amely valójában pontosan a Példabeszédek könyve tanításának parafrázisa: „A sok beszédnél elkerülhető a tévedés, de az eszes ember vigyáz a beszédre” (Péld 10,19). Másik helyen pedig így fogalmaz: „A tudós ember takarékoskodik beszédével... [...] Még az ostobát is bölcsnek gondolják, ha hallgat, és értelmesnek azt, aki csukva tartja a száját” (Péld 17,27a–28).

E szentenciák teljesen triviális jótanácsnak tűnnek, hiszen a legtöbbünknek vannak olyan negatív élményei, amikor megbántuk, hogy valami kicsúszott a szánkon, és utólag a legszívesebben átfogalmazzuk vagy akár teljesen „viszszaszívánánk”, amit korábban mondtunk. A digitális platformok, online fórumok világában azonban sokszorosára emelkedik az a hatás, amit egy-egy kimondott (legépelet) mondattal elérhetünk – jó és rossz irányba egyaránt. Az interaktív tömegmédiák társadalomra gyakorolt hatásával egyelőre csak ismerkedünk, és minden egyes ember máshol tart ebben a tanulási folyamatban.

Egy friss kutatás szerint a Covid-19 vírus miatti lezárások idején (amikor a személyek közötti kapcsolattartás jelentős mértékben az online platformok felé toldott), a megkérdezettek 90%-a félt kifejezni a véleményét, mivel érzelmileg vagy akár fizikailag is veszélyben érezte magát, ha emberek előtt véleményét kellett volna nyilvánítani, különösen megosztó témákkal kapcsolatban (politika: 74%, Covid-19: 70%; Crucial Learning, 2021).

Ebben a zajos és érzelmileg túlfeszített környezetben valóban jó tanácsnak tűnik csendben maradni – csak hogy a kommunikáció beszüntetése egyszersmind el is választ minket a közösségünktől, ami végül elmagányosodáshoz és a közösség széthullásához vezethet. **Ezért jó megoldás lehet nem teljesen elnémulni, csak átgondoltan, nyugodtan, Jézus lelkületével kommunikálni.** Ahogyan a Példabeszédek könyve fogalmaz: „Aki vigyáz a szájára és a nyelvére, életét őrzi meg a nyomorúságtól” (21,23).

5. A szavaiddal emberi sorsokat fordíthatsz meg

Az evangéliumokat olvasva gyakran találkozunk azzal, hogy Jézus a szavaival betegeket gyógyít (Mk 2,11; 5,41 stb.), emberi sorsokat fordít meg (pl. a samáriai asszonyét, Jn 4,1–26; vagy Mátéét, a vámszedőét, Mk 2,13–17). Azonban a szavak sorsfordító hatalma nem korlátozódik Jézus földi működésére, hanem a mi számunkra is megadatott.

A pszichológiai kutatások kiterjedten foglalkoznak a pusztá szavak fiziológiai hatásaival. A negatív, bántó szavak kimutathatóan magasabb stresszszinthez és ezáltal egészség-

romláshoz (pl. Richter et al., 2009); a pozitív, megerősítő szavak pedig jelentősen csökkent stressz-szinthez és hosszú távon is kimutathatóan jobb egészséghez vezetnek (pl. McCraty et al., 1998).

Akár egy-egy mondattal is hosszú távú változásokat idézhetünk elő egy másik ember életében, ahogyan azt a Példabeszédek könyve is megállapítja: „Van, akinek a fecsegése olyan, mint a tördófés, a bölcsék nyelve pedig gyógyít” (12,18). A beszéd képessége hatalom, a hatalom pedig felelősséggel jár – akár személyesen, élőszóban hangzik el; akár írásban, online platformokon; akár saját nevünkben, akár névtelenségbe rejtőzve.

Éljünk az Istentől kapott hatalmunkkal hittel, szeretettel, engedjük, hogy Isten lelke emberi életet fordítson meg a mi szavainkon keresztül is. Helyezzük a szívünkre a Példabeszédek bölcsességét: „A szelid nyelv olyan, mint az élet fája, a romlott pedig összetöri a lelket” (15,4).

MAROSSY
ATTILA

Könyvajánló

Gary Chapman: Végre egy nyelvet beszélünk – Kommunikáció és intimitás a házasságban

Harmat Kiadó, 2011

A házasságnak számos buktatója van, melyekkel a pár rendszerint csak az együttélés első hónapjai, évei után találkozik. Hogyan alakítható ki az őszinte és hatékony kommunikáció, hogy a különbségek, a konfliktusok, a félreértések és egyéb kapcsolati problémák megoldhatóvá váljanak, és a házasság fejlődő és kölcsönös elégedettséget nyújtó kapcsolat legyen? Chapman tanácsadói praxisából vett esetekkel és bibliai idézetekkel támasztja alá gondolatmenetét.

Döbrentey Ildikó: Beszélgetek az Úrral – 21. századi imák

Luther Kiadó – Szent Gellért Kiadó – Ekhó Kiadó, 2012

Döbrentey Ildikó imaverseiben úgy beszélget Jézussal, mint aki jelen van a hétköznapokban. Megszólítja a pályaudvaron, a gyerekek között, a betegek látogatásakor, otthoni elfoglaltságai között, és áldást kér a szenvedőkre, a házára, az eltévelyedett emberiségre és minden embertársára.

Aki szeretné megtalálni szívének békéjét Istennél, az vegye kezébe ezt a könyvet, teremtsen csendet magában, és kezdje el olvasni lassan, hogy a szavak meg tudják érinteni belülről, és fel tudják emelni a lelkét.

Szavak és hallgatások az imádságban – Tanulmányok az imádság témakörében

Szerkesztette: Szabó Lajos
Luther Kiadó, 2018

Kevés olyan szép feladat van, mint az, ha egy tudományos kutatócsoport egy egész éven át az imádság témájával foglalkozik. Így érezte az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológiai Kutatócsoportjának mind a tizenhat tagja is.

Az imádság lehetősége ökumenikus felelősség. Aktív gyakorlása minden keresztyén egyház lélegzetvétele. Elmélyülésre, továbbkérdésre és közös élményre indítanak a tanulmányok. Mindháromra nagy szükségünk van ma is!

Fabiny Tibor: Szótörténetek

Luther Kiadó, 2009

A szó az ember és ember közötti, valamint az Isten és ember közötti kommunikáció eszköze. A szó mindennél elementárisabb, mert a Logosz kezdetben volt, és kezdettől fogva van: Isten a szavával teremtette a mennyet és a földet. Ezért az Isten és az ember közötti kapcsolat hídja, a Teremtő és a teremtmény találkozásának helye is a szó.

A Szó térben és időben, az emberi történelem egy pontján hűstestet öltött. Gerhard Ebeling szerint a hermeneutika tárgya a „szótörténet” vagy a beszédesemény.

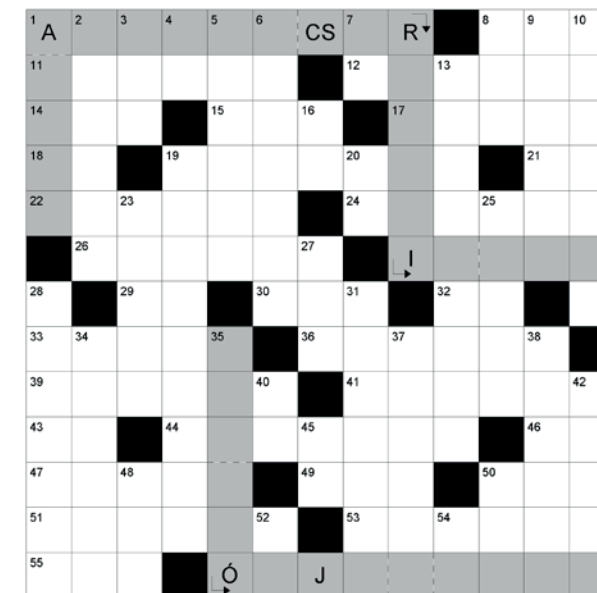
Egy kis Biblia-lapozgatásra hívjuk az olvasókat. Keressék meg az idézett igékhez a megadott bibliai helyek közül a megfelelőt. Javunkra válik az is, ha keresgélés közben kicsit tovább olvasunk, nem állunk meg csupán a kijelölt mondatoknál, és elidőzünk a Szentírás gazdag tanítása felett.

- Még az ostobát is bölcsnek gondolják, ha hallgat, és értelmesnek azt, aki csukva tartja a száját.
- Lépes méz a kedves beszéd: édes a léleknek és gyógyulás a testnek.
- Ne beszélj elhamarkodottan, ne hirtelenedd el az Isten előtt kimondott szavadat...!
- Igaz légy beszédeidben, és győzedelmes, amikor vádolnak téged.
- Élet és halál van a nyelv hatalmában, amelyiket szereti az ember, annak a gyümölcsét eszi.
- Nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a száján, hanem ami kijön a szájából.
- A higgadt válasz elhárítja az indulatot, de a bántó beszéd haragot támaszt.
- Ha nem szóltok világosan, hogyan fogják megérteni, amit beszéltek? Csak a levegőbe fogtok beszélni.
- A bűnösök szavai vérszomjasak, de a becsületeseket megmenti beszédük.
- Ne felelj az ostobának a bolondságához illoen, mert magad is hasonló leszel hozzá!

1. Péld 16,24	6. Péld 18,21
2. Péld 15,1	7. Mt 15,11
3. Préd 5,1a	8. Péld 17,28
4. 1Kor 14,9	9. Róm 3,4b
5. Péld 26,4	10. Péld 12,6

Szeverényi Jánosné

Keresztrejtvény

Vízszintes:

1. Az igevers első része. 8. ... victis!; Jaj a legyőzötteknek!, latinul. **11.** Irodalmi Nobel-díjas francia dráma- és regényíró, irodalomkritikus (Jean-Paul). **12.** Hozzánk pártol. **14.** Hortenzia, becézve. **15.** Ez a hal békaporonty! **17.** Angol tömegmérték. **18.** Középen nyílik! **19.** Útban erre, népies szóval. **21.** Kendemag. **22.** Látogató. **24.** Cserépkályhát felújító. **26.** A tetejére zuhanás. **29.** Dorog határai! **30.** Sérülés nyoma. **32.** Zirc centruma! **33.** Kivándorló szülőföldje. **36.** ... Dragutin Horvat; jugoszláv nemzetközi labdarúgó-játékvezető. **39.** Csúsztatott tánc lépés. **41.** Magas, természetes. **43.** Lyukas vödör! **44.** Patakon keresztül megy. **46.** A Répce partjai! **47.** Telivér jelzője. **49.** A hondurasi lempira nemzetközi valutakódja. **50.** Fogoly, de nem madár! **51.** Térrelválasztót építő. **53.** A zöld leguán másik neve. **55.** Letűnt korból származó.

Függőleges:

1. Az igevers második része. **2.** Amerikai író, egyik regénye A Fiú evangéliuma (Norman). **3.** Harag, latinul. **4.** Néma vita! **5.** Származás, fakadás. **6.** Könnyed mozgás a levegőben vagy a víz felszínén. **7.** Deltoid rész! **8.** Pest megyei város. **9.** Kozári ...; magyar származású londoni szoprán énekesnő. **10.** Boltban dolgozó hölgy. **13.** Életerővel tölt el, lelkesít. **16.** Edmond Dantès börtöne. **19.** Neuralgia. **20.** Kissé beázik! **23.** Tóparti terület. **25.** ... Lavigne; Juno Award-díjas és Grammy-jelölt kanadai pop-rock énekesnő és dalszerző. **27.** Mulatószó. **28.** Borsod-Abaúj-Zemplén megyei község, itt található a Baradla-barlang bejárata. **31.** ...-Hercegovina; ország a Balkán-félsziget nyugati részén. **34.** ... Rudolf; felirat a magyar kártya makk alsó lapján. **35. Az igevers harmadik, befejező része.** **37.** Inas, cseléd. **38.** Dél-amerikai folyam. **40.** Mennybolt. **42.** Oda se neki! **45.** Kezdeti áhitat! **48.** Negyven rabló babája! **50.** Zötyköl. **52.** Kutya, sertés vagy baromfi lakja. **54.** Mókuszfarok!

Súgó: AVRIL, HARRAS, HNL, IGUÁNA, IRA, JOSZIP, MAILER, PARANÁ, SARTRE.

Készítette: Meleg Dávid

A rejtvénymegfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

A beszéd hatalma

„Mind az élet, mind a halál a nyelv hatalmában van. Amelyiket szereti az ember, annak a gyümölcsét eszi.” (Péld 18,21)

Azt tanítja a Biblia a beszédéről, hogy a szónak ereje van. Minden beszédet a tartalma és a mögötte rejlő szándék minősíti. Lehet jóra és gonoszra is használni.

Megható személyes tapasztalataim vannak arról, hogy életem egyes nehéz helyzeteiben egy-egy szívből jövő igaz mondat hogy tudott megvigasztalni, új életkedvet adni, vagy inteni és az életet újra jó irányba fordítani. Bizony igaz, amit az Ézsaiás 50-ben olvasunk, hogy Isten tud olyan beszédet adni a szánkba, amivel erősíthetjük a megfáradtat. Ilyen ereje is van a beszédnek. Hát még, ha ez a beszéd Isten szájából származik, és úgy adja valakinek a szájába! Akkor ez úgy érkezik meg egy ember szívéhez, mint élő ige, aminek teremtő hatalma van, ami által maga a teremtő Isten munkálkodik egy ember életében. Az ilyen beszéd egyenesen az örök életet ajándékozhatja és munkálhatja valakiben, hiszen a hit is hallásból van, mégpedig az Isten igéjének hallásából.

Ugyanakkor Jézus Krisztus a Hegyi beszédben figyelmeztet minket arra, hogy beszéddel, esetleg egyetlen szóval ölni is lehet. Ilyen ereje is van a beszéd-

nek. Egy jól időzített gonosz mondattal el lehet venni valakinek az életkedvét vagy ketté lehet törni a pályáját, akár a sírba is lehet juttatni. **Nem véletlenül említi a Biblia gyakran együtt ezt a három bűnt: loptok, öltök, hazudtok.** Mert aki nem jól él a beszéddel, hanem visszaél azzal, aki nem az igazság közlésére, hanem az igazság elfedésére vagy elferdítésére használja, az a gyilkossággal egyenlő súlyos bűnt követ el. A Biblia szerint mindenféle rágalmaság, féligazság, csúsztatás, ködösítés, elhallgatás olyan bűn, amivel megfertőzi önmagát az, aki így beszél, de fertőzi az őt körülvevő lelki, szellemi környezetet is. Jézus azt mondja: minden ilyen beszéd az ördögtől származik, aki hazug és emberölő volt kezdettől fogva. Aki a hazugságnak bármely formáját mint eszközt használja a maga életharcaiiban, hátat fordít Istennek és az ördög szolgálatába szegődött.

Jakab apostol a levelében, a jól ismert 3. fejezetben – ami a nyelvéről és annak a bűneiről szól –, erőteljes képekkel szemlélteti, milyen hatalma van a beszédnek. Azt mondja: a beszéd olyan, mint a tűz. Egy pici szikra

egy nagy erdőt is felgyújthat. Pici tűzrel mérhetetlen károkat lehet okozni. Egyetlen mondattal családok békeségét lehet feldúlítani. Aztán hasonlítja a nyelvet a hajónak a kormányához is, hogy a hajótesthez képest milyen kicsi, és mégis az irányítja az egészet. A beszédünk határozza meg a jellemünket – vonja le ebből a következtetést. A végén szomorú megállapításra jut: a nyelvünk olyan, mint a vadállat. Nem lehet megszelídíteni.

Miért nem lehet megszelídíteni? Jézus Krisztus többször is tanított erről: „Ami azonban kijön a szájából, az a szívből származik, és az teszi tisztátalanná az embert. Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúskodások és istenkáromlások. Ezek teszik tisztátalanná az embert.” (Mt 15,18–20)

Vagyis azt mondja: minden beszéd forrása az ember szíve. Az a belső műhely, ahol megszületnek a gondolatok, az érzések, az elhatározások és a döntések. Ami az ember szívében van, az jön ki a száján. Egy ideig lehet színlelni, de az élet kritikus helyzeteiben mindig

kiderül, hogy mi van valójában valakinek a szívében. **Éppen ezért, ha valaki változtatni szeretne a beszédén, akkor a szívet kell megváltoztatnia.** Ha valaki megutálta már a saját hazudozó, alakoskodó természetét, kérjen új szívet Istentől! Nem a nyelvünket kell fegyelmezni (az sem árt), az alapvető megoldást nem ad. Mert a mi Istentől elidegenedett szívünk nem tud nem hazudni. Aki becsületes, megfigyelheti, hogy sokszor a legtisztábbnak szánt beszámolóba is belecsúszik valami kis ferdítés a magunk javára, mások kárára.

Nagy evangélium az, hogy Isten az újjászületés során valakinek új szívet ad. Akkor egészen új tartalom jön ki a száján. Akkor újra képes lesz arra használni a nyelvét, amire Isten azt adta: az ő dicsőítésére, a róla való vallástételre és egymás bátorítására.

Felvetődik a kérdés: Akkor nekünk soha semmi rosszat nem szabad mondanunk egymásról? Nem arról van szó, hogy a hibákat nem szabad szóvá tenni. Csak igaz legyen, amit mondok, és a célja a másik vagy egy közösség érdekét szolgálja. Legyen igaz a tartalma, és legyen Isten előtt is tiszta az indítéka, a motivációja.

Különösen szigorú az, amit Jézus Krisztus a beszéddel kapcsolatban említ. Azt mondja: minden egyes hamis szót, minden meg nem bánt, ezért bocsánatot nem nyert hazugságot nyilván tartanak a mennyben, és minden szóért számat kell adnunk az ítéletkor. Minden haszontalan szóról, amit kimondanak az emberek, számat fognak adni az ítélet napján.

Isten a beszédben csodálatos ajándékot adott, és ő kész az övéinek a szájába olyan beszédet adni, amellyel tudjuk erősíteni a megfáradtat. Amellyel tudunk hitelesen bizonyosságot tenni az Isten szeretetéről. **Amelyik beszéddel tudjuk mutatni az embereknek a halálból az életre vezető utat.** Aki nem erre használja a beszédet, az számolhat az ítélettel. Aki arra használja, amire Isten adta, az áldás lesz a környezetének.

Sokkal jobban oda kellene figyelni: mit mondunk egymásról, másokról, főleg távollétükben. Sokféle formája van a rágalmaságnak. Egészen finom, szalonképes formái is vannak, és olykor észre sem vesszük.

A tanítónak szükségképpen többet kell beszélnie, mint másnak. Akinek többet kell beszélnie, még jobban figyeljen oda, hogy mit beszél, mert súlyosabb ítéletben lesz része. Nagy ajándék a beszéd, óriási lehetőség, de nagy felelősség terhel bennünket minden kimondott szóért. Az Efezusi levél 4. ré-

sze felsorolja, hogy mi minden jellemzi az újjászületett embert, és mi az, aminek nem szabad már előfordulnia az életgyakorlatában. Akkor egyebek közt ezt is mondja: „Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék, hanem csak amely hasznos a szükséges építésre, hogy áldásos legyen a hallgatónak” (Ef 4,29, Károli-fordítás).

Erre adta Isten, hogy hasznos legyen, hogy akkor beszéljek, ha szükséges, és akármit mondok, az építse a többieket, és így nagy áldásokat közvetíthetek egyszerűen a beszéd eszközével. Mert minden rothadt beszéd megfertőzi azt, aki kimondja. Ezért mondja Pál, hogy semmi rothadt beszéd ne jöjjön ki a szátokon. Csakhogy ehhez a mi önfegyelmünk kevés.

Mi akkor a megoldás? Két zsoltvárvet szeretnék idézni. Az egyik az 51. zsolttár 12. verse, amelyikben azért könyörög a szentíró, hogy „Tiszta szívet teremts bennem, óh Isten!...” Ez a legfontosabb. Az én önfegyelmemmel nem tudom megváltoztatni magamat. A tüneteket enyhíthetem olykor, de a forrás tisztátalan marad. **Új forrásra van szükség, és Isten új forrást fakaszt fel abban, aki Jézus Krisztust behívja az életébe,** és így kapja az ő Szentlelkét. Az ilyen emberben Jézus lelkülete fog munkálkodni. Szentlelektől indítatva fog megszólalni. Az ilyen embereket pedig az jellemzi, hogy soha nem vádolnak, hanem mindig mentegenek.

A másik ige a 141. zsolttárban van. „Uram, tégy zárat a számra, őrizd ajkaim nyílását!” (Zsolt 141,3). Ez azt jelenti, hogy átadom az uralmat teljesen a szám felett is Istennek. Átadja a hívó az uralmat a nyelve felett is, mert tudja, hogy mind az élet, mind a halál a nyelv hatalmában van.

De a nyelv kinek a hatalmában van?! Ez itt a végső és legfontosabb kérdés. Milyen indulat beszélget bennünket? Az az indulat legyen bennetek, ami volt a Krisztus Jézusban.

Hadd kérdezzem meg: Szeretnénk-e őszintén, ha mindig jézusi motiváció mozgatná a nyelvünket? Aki ezt őszintén szeretné, annak ő meg fogja adni.

Isten most tőlünk kéri: „Add nekem a szívedet, fiam...” (Péld 23,26) És akkor áldás jön ki majd a szádon.

CSERI KÁLMÁN

Elhangzott a Pasaréti Református Gyülekezetben 2002. április 14-én.

Imádkozzunk!

Az imádkozó hívő azzal a bizalommal szólíthatja meg Istent, ahogyan egy kisgyermek az apját. Ennek a bizalomnak mélyeséges tisztelettel kell párosulnia. Isten a mi szerető Atyánk, de egyben mindenható Úr is. A helyes imádság alapja a bizalom és a tisztelet.

Nem szépen kell imádkozni, hanem őszintén, de ne feledjem, kihez szólok: ő a Teremtő, én pedig a teremtménye vagyok. Ő igaz és szent, én tele vagyok bűnnel. Nem természetes, hogy imádkozhatok, csak az ő egyszülött Fiára való tekintettel enged maga elé Isten. De így, fogadott gyermekeként szeretettel vár.

Isten teljhatalmú, szuverén Isten mindennek. Neki minden lehetséges. Mivel azonban ő Úr mindenképp felett, nem lehet semmire kényszeríteni, nem lehet befolyásolni, de irántunk való nagy szeretetéből mindig azt cselekszi, ami javunkra van. És egyedül ő tudja, mi szolgálja valóban a javunkat.

Cseri Kálmán

Könyörögjünk:

- Istentől való bölcsességért, hogy ne szólaljunk meg olyankor, amikor szavainkkal nem tudunk építeni, de mindig mondjuk el azt, ami békességre segít;
- szelíd lelkületért, mert „a kedves beszéd édes a léleknek és gyógyulás a testnek”;
- hitért, belső békességért, mert „a szívnek teljességéből szól a száj”!

Adjunk hálát:

- hogy az Ige, Isten teremtő szava testté lett Krisztusban és megnyitotta az utat számunkra az Atyához;
- hogy bizalommal fordulhatunk Istenünkhöz minden kérdésünkkel, és tudhatjuk, hogy ő minden imádságot meghallgat;
- mert biztosak lehetünk benne, hogy Atyánk döntései mindig javunkat szolgálják, akkor is, ha nem mindig értjük azokat!

A megfogant életek megszülethessenek

Negyvennapos imaszolgálat az életért

A megfogant életekért emelik fel hangjukat Isten előtt folyamatos imádságban a 40 Nap Az Életért szolgálatába bekapcsolódó keresztyének. Teszik ezt felekezeti összefogásban, évente kétszer. Csendes jelenléttel, böjttel küzdenek a magzatokért és szüleikért. A következő kampány 2022. szeptember 28-tól november 6-ig zajlik majd. A magyarországi főszerzőt, *Hajdani Józsefnét* kérdezzük.

Miben áll a szolgálatot az őszi és a tavaszi kampány során?

A 40 Nap Az Életért amerikai főszerzői abortuszklinikák elé szervezik ezeket a megmozdulásokat. Nekik az ima mellett lehetőségük van arra, hogy megszólítsák és terhességi központokba irányítsák a kismamákat, így nem csak addig vannak mellettük, amíg igent mondanak az életre.

Nálunk, Magyarországon azt tudjuk vállalni, hogy a Semmelweis Egyetem II. sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika melletti téren imádkozunk értük. Istenre bízunk, hogy szóljon a szívekhez azáltal, hogy látnak minket a kórház előtt imádkozni negyven napon át, reggel héttől este hét óráig. A tábláink feliratait pozitív, életmegtartó üzeneteket juttatnak el az arra járókhoz. Nem ítéljük el azokat, akik válsághelyzetben vannak, hanem valahogy keressük velük a kapcsolatot.

Fontos imatéma, hogy ezek a leendő szülők szülőkké váljanak, hogy megmerjék tartani a magzatot. Az egészségügyi dolgozókért is imádkozunk, hogy el tudjanak fordulni a halál szelle-

miségének a szolgálatától. Egészen biztos, hogy inkább az élet szolgálata miatt választották a hivatásukat.

Az abortusz lehetősége sokakat megteveszt és tudnunk kell, hogy milyen sok áldozata van. 2021-ben negyvenkét és fél millió magzatot abortáltak világszerte. Foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel, hogy Isten ajándékai megszülethessenek, és betölthessék azt a tervet, amelyre Isten szánta őket.

Mire van főként szükségük a fiatal édesanyáknak vagy az idősebb, krízis megélő szülőknél, akik nem akarják vállalni az általuk megfogant életet?

Elsősorban arra, hogy legyen, akivel megbeszélhetik a helyzetüket. Ha olyan kapcsolatban fogant a baba, amiről az anya is – Isten szívünkbe írt törvénye alapján – tudja, hogy nem helyes, akkor sokszor még a szülei elől is titkolja a terhességét. Amíg nem tud magabiztosan dönteni mellette, addig az abortusz is ott van a színen. Kérdéses, hogy mit szól hozzá, akivel együtt volt. Komoly döntés, hogy az életet válasszuk, és a körülményeink, a társadalmi megítélés, a kapcsolataink állapota nagy mértékben befolyásolja, hogy kivel beszéljük meg ezt és hogyan döntünk.

Fontos lenne, hogy minden anyuka közelében legyen egy olyan személy, akivel meg meri osztani azt, hogy váratlanul érte, hogy állapotos lett, és nem tudja, hogy mitévő legyen. Fontosak a beszélgetéseink! Aki ismeri Istent, az elé tudja támasztani a dolgait, de ő azért adott embertársakat is mellénk, hogy velük is meg tudjuk beszélni a problémáinkat. Ha valaki támaszt tud nyújtani neki, valakihez fordulhat, akkor sok esetben egy leányanya is megtartja a babáját. Ha úgy érzi, hogy az apa és más sem lesz támasza, nagyon elbizonytalanodik ebben. Ezért fontos a házasság is, és az apa jelenléte.

Te hogyan kerültél közel Istenhez?

A házasságom nem sikerült jól, meghaltak a szüleim, és amikor már a három gyerekemnek sem volt szüksége rám anyyira, depresszióba estem. Összefutottam egy ismerőssel, aki már többször hívott egy gyülekezetbe, de eddig mindig elhárítottam a meghívást. Ott azt a fajta szeretetet kaptam meg, amire szükségem volt. Nem egy kezelhető társat kaptam, hanem maga Isten lett a társam. Ő a nehéz napjaimra mindig készít nekem valami jót.

„A hit hallásból van” (Róm 10,14), ezért ha nyitottan megyünk el egy keresztyén közösségbe, ott Isten elvégzi, hogy üzenete valahogy nekünk szóljon. Isten kapcsolatba akar lépni velünk. Szeretettel figyelmeztet is, ha veszélyes úton járunk – ezt is fogadjuk el tőle! Ő a mennyei apukánk. Merjünk hozzá futni, mint egy kismama a szülőjéhez, akiben a biztonságot reméli, aki a mindene.

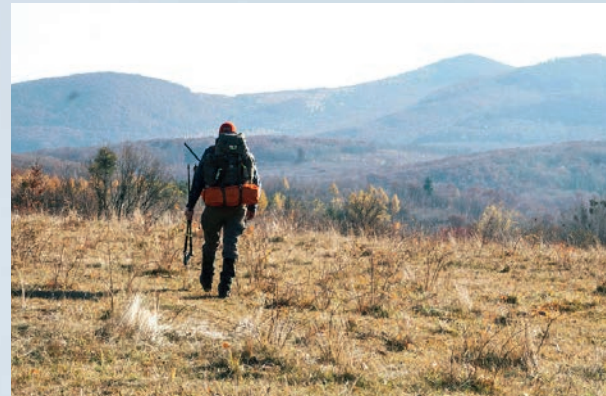
ERDÉSZNÉ KÁRPÁTI JUDIT

A szolgálat megtalálható a Facebookon *40 Nap Az Életért* név alatt.

A korábban abortuszklinikán dolgozó *Abby Johnson* története a *Váratlan élet* című filmben magyarul is elérhető, beszélgetés-vázlatokkal, segédanyagokkal: varatlanlelet.hu

A 40 Days For Life nemzetközi szolgálat honlapja: 40daysforlife.com

Férfipróba

Amikor tavaly elérkezett az XCC-re indulás napja, már sejtettem, hogy több lesz ez, mint egy kaland néhány lelkesztárral. Azt is sejtettem, hogy igazi kihívás lesz testnek és léleknek – mert ezt tudtuk is. De hogy ki és mire fog kihívni, az számomra ott és azóta derült és derül ki.

Kaptam kihívást a fizikai teljesítőképességem, a fájdalom, fáradtság átlépésére, a következő lépés megtételére, s célba érkezünk – hangsúly a többes számon, mert Nélkülük, a csapatom nélkül nem ment volna. Kaptam kihívást a lelki életem tisztázására, amelyben szegénytől is szabadulva az életemben is nevénevezhetem a bünt és erőt ad az a régi kereszt. Kaptam kihívást a szolgálatra, a folytatásra másként, hogy férfiként, édesapaként, lelkészként ne csak valahogy legyek, hanem a helyemen legyek. S kapok kihívást azóta a családomtól, hogy tényleg ne egy őszi fantasztikus, embert próbáló kaland legyen, amelyből apa hősiessé hazajött, hanem az Isten kihívásának itthon is engedve beleálljak minden nap az értük (is) való küzdelembe, a „Hegeyker Urának” oldalán, győztesként.

Jó néhány hónapja már, hogy hallottam arról, hogy van egy olyan, férfiaknak szóló kihívás, ami a testet-lelket nem csak próbára teszi, hanem őszintén megállít önmagunk előtt, és Isten elé „rendel” bennünket. Sokáig csak lapangó gondolat volt, hogy majd utána nézek, míg egy alkalommal egy korábbi résztvevő élménybeszámolóját hallgat-

va hoztam meg a döntést: benevezek egy XCC-re, ami egy „extrém karakter kihívás” férfiak számára.

A gyülekezetünkben évek óta működik férfikör, ahol havi rendszeres találkozással keressük széket, kanapén, fotelben ülve az Isten szerinti férfihivatás rejtelmeit. Arra gondoltam, hogy a csapatból akkor majd én elmegyek, megtanulom három nap alatt, milyen az igazi férfi, és hazajövök és átadom a tudásom. Ehhez képest már a készülésben is azt éreztem, hogy nem lesz a kezemben túl nagy tudás, és még az irányítást is kiveszik majd belőle. Mert-hogy annyi mindent, amit a tudáshoz vinni akartam, se a táskám, se én nem bírtam volna el. Ami tudható volt napokkal az indulás előtt is, hogy van egy csapatom, van egy találkozási helyszín a hegyekben, meg egy felszereléslista, amiben olyanok szerepelnek, hogy rövidnadrág (novemberben), sátor, túléllőfólia, vízhatlan kabát és nadrág – és mindez maximum tizenöt kilogramm legyen. Néhány lelkesztársam is becsatlakozott, sőt egy csapatba is kerültünk, így 2021. november 11-én, csütörtök este egy közös vacsora után indultunk el az akkor már kicsit pontosabban megadott helyszínre.

Azt sejtettük a késő esti kezdésből, hogy nem azzal fogunk indítani, hogy akkor állítsuk fel a sátrat és pihenjünk. Bár a „sötétben sátrat verné” projekt mindennap összejött, de nem ez jelentette az igazi kihívást. Fizikailag eljutni egy határig, és aztán lépésről lépésre

tovább is menni. Nem egyszerűen csak feszegetni, hanem jócskán túlmenni rajta. Hogy aztán közben nem az adrenalintól vagy épp a táska súlyától, de egyre inkább férfinek éli meg magát az ember. A többiekkel. Együtt.

Azóta nem csak a csapat értékelődött fel számomra, nem csak az a néhány férfi, akivel végigküzdöttük, imádkoztuk, olykor sirtuk a lépéseket, s nem csak azok, akik ezt alkalomról alkalomra ugyanazzal lelkesedéssel szervezik, adják. **Az a Krisztus lett igazán nagy számomra, aki értem nem hegyeket mászott, táskát cipelt, három napig telefon és óra nélkül túrázott, hanem az életét adta.**

Már elég régóta úgy élem az életem, hogy tudom és hiszem, hogy Jézus Krisztus a megváltóm. De mégis újfajta hála tanított ez a néhány nap, és újra és újra arra ösztönöz, hogy sátor és hideg és a vadonba való elvonulás nélkül is álljak bele a kihívásokba. Ehhez adott mellém fivéreket és még sokkal többet is.

S talán az a legrosszabb, hogy ezt nem csak egyszer élheted át, mert meghetsz újra. S hogy miért a legrosszabb? Azért, mert jó lesz!

Sokkal bővebb infót nem kapsz, de a következő XCC időpontját itt találod: 4mhu.com.

NAGY PÉTER

A szerző ramocsaházi református lelképásztor.

Istenre bízni mindent

„Áldjad, én lelkem, a dicsőség örök királyát!” – ez az ének járt a szívében azon az éjszakán, amikor újszülött kisfiáért aggódott és imádkozott. Hogyan élte meg ezt a próbatételt, és milyen szerepe van az életében a hitnek? Erről beszélgettünk Zemberovszky Veronikával, az aszódi evangélikus gyülekezet hitoktatójával, kétgyermekes édesanyjával.

A legtöbben úgy vélik, egy hitoktató a templomban nőtt fel. Így volt veled is?
Pici gyermekkorom óta a gyülekezet tagja vagyok. A nagymamám mindig elvitt magával a templomba, tőle tanultam imádkozni. Óvodáskorom óta jártam hittanra. Anna néni, a doktor néni volt a hitoktatóm, rengeteg történetet, éneket tanultam tőle. Ma is emlékszem ezekre, és tovább is adtam a gyermekeimnek, tanítványaimnak. Akkoriban jártam templomba, mert tudtam, hogy Isten szeret, vigyáz rám, és úgy éreztem, valamit adnom kell neki cserébe.

Ez mikor változott meg?
Biológia-környezettan szakot végeztem, ahol sok mindent megtudtam a természetről. Egy molekuláris biológia órához kötném a fordulópontot, amikor a jelátviteli folyamatokról tanultunk, s arról, hogyan működnek az enzimek, fehérjék. Csak fogtam a fejem! Annyira összerendezett módon működik a világ, és már egy sejt is olyan bonyolult folyamatokat tartalmaz, hogy egyszerűen nem tudom elképzelni, hogy ez a véletlen műve, és ebben nincs ott Isten.

Sokan mondják, a hit és a tudomány kizárja egymást, pedig aki igazán belemélyed a tudományba, eljut Istenhez. Téged tehát az vitt közel Istenhez, hogy megláttad a Teremtőt a teremtett világ összefüggéseiben. Aztán hogy volt tovább?
Jelentkeztem Aszódon a Petőfi Sándor Gimnáziumba, ahol biológia szakos tanári állást hirdettek. Egyszakosként nehéz elhelyezkedni, de ahogy kijöttem az államvizsgáról, megcsörrent a telefonom, állásinterjúra hívtak. Ez hitben járásom meghatározó eseménye, mert rájöttem, Isten feladatot szán nekem.

Ez az iskola evangélikus?
Nem. Aszódon két gimnázium van, én az állami iskolában kezdtem el tanítani.

A felvételi beszélgetésre való behívásban miért érezted azt, hogy Isten ad feladatot? Hol volt ebben ott Isten, ha nem egyházi intézménybe kerültél?
Valószínűnek látszott, hogy nem sikerül elhelyezkedni, mégis ahogy lezárult számomra a tanulmányi időszak, azonnal léphettem a következőbe. Éreztem, hogy Istennek célja van azzal, hogy használjam a tudást, amit megszereztem.

Hogy lettél hitoktató azok után, hogy elkezdtél biológiát tanítani egy állami iskolában?

A gimnáziumban engem bíztak meg az ökoiskola feladataival. Sokat foglalkoztam a fenntarthatósággal és részt vettem egy humánökológia tanfolyamon, amit egykori tanárom, Takács-Sánta András tartott. Foglalkoztatott, hogy keresztyénként hogy viszonyuljak az egészszhez. Azt a tanácsot kaptam, hogy keressem fel Béres Tamást, aki keresztyén szempontból közelíti meg a témát. Ő sok olvasmányt ajánlott, többek között a teremtés heti füzeteket, s egyre nagyobb kíváncsiság ébredt bennem a teológia iránt.

Kezembre került egy szórólap is, amelyen szabadegyetemi előadásokat hirdettek az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Tetszettek a témák, és elhatároztam, elmegyek az előadásokra. S ekkoriban mondta a lelkészem, Lőrincz Csaba, hogy a gyülekezetben szükség lenne hitoktatóra.

Hol tartasz most a teológiai tanulmányaiddal?

A szakdolgozat leadása előtt állok. Az államvizsgán már túl vagyok, úgyhogy ez az utolsó próbatétel.

De már egy ideje szolgálsz, ha jól tudom.

Most a második kisfiammal vagyok gyersen, mellette félállásban hitoktatóként dolgozom. Tanítok két óvodában Aszódon és Kartalon, a versei oviban, két általános iskolai csoportban és a fiúnevelő intézetben.

Az intézetben szoktad biztatni a fiúkat, hogy saját szavaikkal imádkozzanak. Honnan kaptál erre indítást?

Sokáig gondot okozott nekem ez a fajta imádság. Hálás vagyok egy kedves barátnőmnek a gyülekezetből, aki egyszer felvetette, mi lenne, ha imaközösséget alakítanánk. Félttem ettől, de már az első alkalom nagyon felszabadító volt. Egyre többször imádkoztunk, aztán másokat is bevontunk.

A gyerekeknél ezt nem erőltettem, de amikor elkezdtem járni a fiúnevelő intézetbe, úgy éreztem, olyan sok feszültség van bennük, olyan sok szomorúságot, fájdalmat hordoznak, hogy tettem egy javaslatot: mindenki elmondhatná, ami a szívében van. Félttem kicsit, hogy elbohóckodják, de már

az első alkalommal többen részt vettek benne, és nagyon meghatóak voltak az őszinte szavak, amiket kimondtak.

Hogy fogalmaznád meg: Mi hasznávan az imádságnak?

Amikor körben ülünk és elmondjuk az imáinkat, az támogató légkört teremtem, mert ilyenkor nemcsak magunkért imádkozunk, hanem halljuk azt is, hogy a másik értünk imádkozik. Értem is szoktak imádkozni, és jó érzés, amikor a maguk nyers módján megköszönik, hogy hétről hétre bejárom hozzájuk. És nekik is jó, ha én imádkozom értük vagy ők imádkoznak egymásért. Ez gyakran előfordul.

Volt olyan helyzet az életedben, amikor nagyon rászorultál az imádságra?

Kisebbit fiam, Lócika, a születésekor agyvérzést kapott. Nagyon rossz érzés volt, hogy nem tudtam segíteni és nem kaptam válaszokat. Születése másnapján elvitték őt egy másik kórházba. Este jöttek érte, és csak annyit mondtak, hogy baj van, de nyugodjak meg, menjek vissza a szobámba és próbáljak aludni. Az volt életem leghosszabb éjszakája, azt hittem, soha nem lesz vége.

Sokszor megfordult a fejemben korábban: olyan szép az életem, sok áldásban volt részem, gyönyörű családom van. Mi lesz, ha jön egy próbatétel, és nem tudok megállni a hitemben? Amikor egyedül voltam a kórházi szobában, beugrott, hogy ez egy ilyen helyzet. De eszembe jutott egy ének is, amit az énekkar az esküvőnkön énekelt: „Áldjad, én lelkem, a dicsőség örök királyát!” (Evangélikus énekeskönyv 57.). Zokogtam, de megpróbáltam énekelni,

és ez adott egy kis megerősítést. Aludni persze nem tudtam.

Aztán reggel benyitott a takarító néni. Láttam, hogy ki vannak sírva a szemeim, és megkérdezte, mi a baj. Elmondtam, mire ő ezt felelte: „Fiatalszorong, ne aggódjon, én majd imádkozom magáért!”

Aztán Lóci után mentünk. Szörnyű volt! Csövek lógtak ki belőle, gépre volt kötve. Újra sírni kezdtem, de jött egy gondolat: neki nem síró anyukára van most szüksége. S akkor valahogy megint megerősödtem.

Közben folyamatosan imádkoztam, s mikor a családunk és a gyülekezetünk megtudta, mi történt, ők is ezt tették. Én akkor éltem át, milyen nagy szükség van arra, hogy az ember mögött imádkozó közösség legyen. Nagyon kedves pillanat volt – akkor már egy harmadik kórházban voltunk –, amikor a felügyelő asszony, aki éppen a vasárnapi iskolát tartotta, imádkozott a gyerekekkel a kis Lóciért. Lefényképezte a gyerekeket és elküldte nekem, s én tudtam, hogy ők ott szívből értünk imádkoztak. És lelkész úr is az istentiszteletek alkalmával imádkozott értünk, ez hatalmas támaszt jelentett nekünk.

Kérdeztem, mi haszná az imádságnak. Szóval akkor életet ment.

Igen, így van! Korábban nem voltam ilyen helyzetben, hogy ennyire rá letűnt volna szorulva az imádságra, de ekkor megtapasztaltuk, mekkora ereje van.

Az otthonotokban beszélgetünk. Mikor megérkeztem, Lóci fogadott, közölte, hogy két éves és bemutatta a

macskát... Nem látszik, hogy bármilyen problémája volt. Ez csoda! Teljesen rendbe jött?

Igen, hála Istennek, már semmilyen tünet nem utal az agyvérzésre. Csak annyit, hogy egy shuntöt kellett beültetni a kis fejébe, ami lehetővé teszi, hogy az agyvíz távozzon a kamráiból.

Nehezen tudtam elképzelni, hogyan lehet a nehézségek közepette ennyire közel kerülni Istenhez, de csodálatos emberekkel találkoztam a kórházban, akiktől rengeteget tanultam arról, hogy mennyire fontos, hogy teljesen Istenre bizzuk magunkat.

A testvére hogyan élte meg ezt?

Regő nagyon várta, és elképzelte, hogy megtanítja őt focizni meg ilyen nagyfiús dolgokra. Amikor Lóci megszületett és Regő bejött a kórházba, már tudták, hogy valami probléma van, de egy pillanatra kiadták a kérésre, hogy legalább a testvére hadd lássa. Attól kezdve elég hosszú idő eltelt, mire újra láthatta, mert heteken át kórházban voltunk.

Emlékszem arra a pillanatra, amikor először hazahoztuk. Regő hazajött az óvodából és beültünk Lóci szobájába. Én akkoriban napi szinten bejártam Lócihoz a kórházba, úgyhogy Regő nem számított rá, hogy a testvére otthon van. Ültünk a kórházban, játszottunk a szőnyegen, és egyszerűen nem akarta észrevenni az alvó kisbabát, ezért megkértem, hogy egy pelenkát tegyen az ágy szélére. Akkor vette észre! Elkezdett ugrálni, annyira örült! Aztán sajnos vissza kellett mennünk a kórházba, mert Lóci négy műtéten esett át, mire működni kezdett a shuntje.

Amikor be kellett feküdnünk a műtétekre, akkor Regő az apukájával maradt itthon. Nagyon nehéz volt, hogy nem lehetünk együtt, csak a látogatásokon láthatjuk egymást, de nagyon türelmes volt, nem sírt, sőt biztatott, hogy minden rendben lesz. Mindig mondta: Anya, imádkoztunk Lóciért apával...

Mennyire érzed nehéznek, hogy őszintén beszéljess a gyerekekkel nehéz témákról?

Hittanórán felmerülnek ilyenek, például húsvét ünnepe kapcsán is. A nagypénteki eseményeket nem egyszerű átadni az óvodásoknak, de nem is a keresztfoglalkoztatta most őket, hanem inkább a feltámadás. Beszélgettünk arról, hogy Jézus testben támadt fel, és ezt ígéri azoknak is, akik hisznek benne.

Milyen módszereket, segédeszközöket használasz a hittanórákon?

Szeretem eljátszani a történeteket, és *Képes Bibliát* is szoktam vinni. Ahol kevesebben vannak, oda színeztől is, de nagy létszámú csoportoknál nagy káosz tud kerekedni, úgyhogy nekik inkább hazaküldöm a színezőt. Sok éneket tanítok, főleg olyanokat, amelyeket mutogathatunk, mert ezáltal könnyebben megtanulják. Gitárral kísérem az énekeket – szemrehányást is tesznek, ha véletlenül elfelejtem vinni, úgyhogy erre nagyon figyelek.

Most ismerkedem egy újdonsággal, a Godly play módszerrel. Egyszerű, természetes anyagokból készült eszközök kellene hozzá, kis fabábuk segítségével mondjuk el a történetet. Nagyon tetszik ebben, hogy olyan körülményeket terem, ami hozzásegít ahhoz, hogy én is el tudjak csendesedni, és a gyerekek is tudjanak figyelni.

Női kört is tartasz. Mesélnél egy kicsit erről?

Tavaly kezdtük. A fiatal anyukák nagyon sok terhet hordoznak, s nekem már volt tapasztalatom a téren, hogy sokkal könnyebb, ha Jézus segít hordozni ezeket. Sokan egyedül próbálkoznak és nem találják a válaszokat, a kiutat. Gondoltam, hogy létrehoznánk egy olyan közösséget, ahol támogatói lehetnének egymásnak. Fontos, hogy biblikus témára épüljenek a beszélgetések, és hogy az ige fényében próbáljuk meg megtalálni a válaszokat.

Van-e olyan ige, amely számodra meghatározó?

„Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” (Róm 12,2) Próbálunk a többséghez igazodni, ezért sokszor kerülhetünk olyan helyzetbe, ami nem Istennek tetsző, de érezzük a nyomást:

mégiscsak így szokás... Meg kell állnunk szilárdan a hitünkben és vállalni a konfrontációt.

Nagy küzdelem ez számomra. Bizonyos dolgokkal kapcsolatban van meggyőződésem, de nem mindig van erőm, hogy azt mondjam: Márpedig ez nem helyes! Félttem ettől a gyerekeimet és a gyülekezetet is, és sokat imádkozom azért, hogy legyen elég bölcsességünk és tisztán lássuk, mi az Isten akarata, és szilárdan meg is tudjunk állni.

A napi csendességedet hogyan tartod meg?

A hajnali órákban tudok az elcsendesedésre, az Istennel való közösségre időt szakítani. Amikor még mindenki alszik, én felkelek, beülök a kedvenc fotelembé, és ígét olvasok, imádkozom. A *Mai ígét* is szoktam olvasni, mert ebben sok életszerű, bátorító gondolat van, amely sokszor nagyon aktuális számomra.

Amikor hívtál, hogy szeretnél interjút készíteni, akkor egy ilyen hajnali időszakban leültem és végiggondoltam életem főbb állomásait. Rájöttem, hogy Isten gondviselését és szeretetét egész életemben nyomon kísérhetem. Jó volt meglátni, hogy nem kell erőlködnöm, hogy úgy legyen, ahogy én akarom, hanem bátran Istenre bízhatom magam. Ő velem volt a tanulmányaim során, megmutatta ott magát, és velünk volt a nehézségeink közepette is. Nap mint nap érzem, hogy a megfelelő embereket a megfelelő pillanatban irányítja hozzám, és tudom, hogy ez ezután is így lesz.

HULEJ ENIKŐ

Az interjú meghallgatható az Evangélikus Missziói Központ honlapján, a rádió/interjúk menü alatt.

Merjünk kicsik lenni, hogy Isten nagy lehessen. Persze Isten tőlünk függetlenül is hatalmas. Viszont ha nem engedjük kibontakozni magunkban Isten nagyságát, akkor hiába is fújjuk fel magunkat bármekkorára, látványosan kipukkadunk. És az ciki lesz.

De nem is a ciki a legnagyobb baj, hanem hogy az a kidurranó valami voltaképp nem mi leszünk, legalábbis nem a valódi énünk. Mert az Úr kicsinek álmodott minket, de nem kicsinyesnek, nem pitiánernek, nem azért, hogy sámlira meg létrára kapaszkodjunk, vagy gólyalábakra kepeszkedve, csörömpölve, dobolva próbáljuk elhitetni másokkal, milyen erősek vagyunk.

Miért a kicsiket választja Isten? Miért a beszédhibás Mózes? Miért az apró és kéjszív Dávidot? Miért a gyáva és értetlen apostolokat? Miért a vérszomjas, fanatikus Pált? És Jézus miért magatehetetlen csecsemőként jött el, miért nem félelmetes vezérként, lángoló prófétaként vagy dicsőséges királyként? Talán mert Isten ereje valójában mag-természetű, tömörített élet-sűrítmény, amiben lassított robbanásra készen ott van az irdatlan növekedés minden feszültsége. A mag, bár minden megtalálható benne, mégsem működik, ha víz és nap nem éri, ha letesszük a kopár kőre, betonra. Mert valójában környezete erejét mozgósítja, elképesztő energiákkal azt irányítja az ég felé.

Isten autonóm Isten, tud a semmiből teremteni. Mégis akkora szeretete van, hogy együttműködő Istenné teszi magát értünk, meghív, legyünk a meghosszabbításai, kinyújtott karja, táptalaja, együttműködő partnere, társa. Az Isten és Társai Korlátlan Felelősségű Társaság teljes jogú tagjai.

LACKFI JÁNOS

Kitekintés

Összeállította: Ribár János

Kulturális keresztyénüldözés sújtja Európát

Bár a keresztyénség ma is milliók életében az identitás legfőbb támpontjait jelenti, kétségtelen tény, hogy Európa vallási élete változóban van – hívják fel a figyelmet az immár ötödik alkalommal megjelenő *Budapest-jelentés a keresztyénüldözésről 2021* című kötet szerzői. Meglátásuk szerint napjainkban a Krisztus-követő gondolkodás politikai és szellemi támadás alatt áll, a liberálisok ugyanis a progresszió ellenségeiként tekintenek mindazokra, akik a több évezredes keresztyén értékrend szerint élik az életüket, és nem hódolnak be az éppen aktuális progresszív életvezetési trendeknek vagy politikailag korrekt hóbortoknak.

Ez juthat eszünkbe: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját.” (Jel 2,10)

Európa gyökerei

„Európa a keresztyén hit megtartása nélkül csupán földrajzi fogalom lenne” – jelentette ki a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, *Potápi Árpád*. A mai Európa egyik legnagyobb kihívása, hogy meg tudja őrizni gyökereit, és ezeket a gyökereket használva tovább tud-e élni. A magyar kormány az elmúlt tizenkét évben mindent megtett a magyar családok és a keresztyénség védelmében. A Kárpát-medencében közel háromezer templom újult meg, közülük mintegy ezerhatszáz Magyarországon kívül. Az egyházi épületeknek a felújítása, azon túl, hogy a keresztyén hit erősítését szolgálja, a kulturális közösségi tér megerősítéséhez is hozzájárul.

„Aki hisz öbenne, az nem jut ítéletre, aki pedig nem hisz, már ítélet alatt van, mert nem hitt Isten egyszerűen Fiának nevében.” (Jn 3,18)

India?

Az Újdelhiben működő Egyesült Keresztyén Fórum (United Christian Forum, UCF) ökumenikus szervezet által 2022 nagypéntekén, április 15-én közzétett jelentés szerint 2022 első százharom napján százhuszonhét keresztyének ellen elkövetett erőszakos bűncselekményt regisztráltak Indiában, a valós szám azonban sajnos ennél bizonyára magasabb. Ezeket az incidenseket egy a nyilvánosság számára elérhető segélyvonalon rögzítették. Elszomorító megállapítás, hogy a keresztyének üldözése Indiában sajnálatos módon egyre fokozódik, ami az ellenük való szisztematikusan és gondosan megszervezett erőszakhoz vezet. A dezinformáció terjesztése és a gyűlölet szítására felhasználják a közösségi médiát is.

Ezek mind a zöldszámon bejelentett incidensek voltak. Nyolcvankilenc egyházi személyt vertek meg és fenyegettek megtorlással, ha továbbra is egyházi szertartásokat vezetnek. Hatvannyolc templomot támadtak meg, ezeknél az eseteknél háromszázhatvanhét nő és háromszázhatvanhat gyermek is megsérült. A százhuszonhét incidensből nyolcvankettő tömegesen elkövetett erőszak volt, amelyet militánsokból álló csoportok követtek el.

„Boldogok, akiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa.” (Mt 5,10) „Hiszed-e ezt?” (Jn 11,26)

Nem szabad Istent játszani! – Bioetikai konferencia

A konferenciát a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottságával együtt szervezte a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola március közepén. *Lénárd László*, az akadémiai bizottság elnöke szerint tragikus, ami ma Európában zajlik, és amelynek gyökere az etika és erkölcs hanyatlása. *Laurinyecz Mihály* erkölcsoteológus előadásának címére – Nem szabad Istent játszani! – utalóan jelentette ki arról, miért nagy baj az erkölcs hanyatlása, a keresztyén kultúra megtagadása Nyugat-Európában. „Azért, mert eltűnt az alázat a tudomány művelői részéről”. A nemzetközi konferencián aktuális kérdésként a Covid-19, továbbá a genetikai felelősségvállalás és a teremtésvédelem került elő.

„Az Urat, a te Istenedet féld, őt tiszteld, és az ő nevére esküdj!” (5Móz 6,13)

Középkori oltár darabját találták meg a jeruzsálemi Szent Sír-templomban

A műtárgyra a templom helyreállítási munkálatai során találták rá a kutatók – adta hírül az MTI idén április 13-án a *The Jerusalem Post* című angol nyelvű izraeli újság közlésére hivatkozva. Az egyik fal mentén talált két és fél méter széles és másfél méter hosszú kőlap eddig rejtett, hátsó oldala a kutatók szerint egy pompás, egykor a Szent Sír-templom egyik hátsó folyosóján álló középkori oltár díszes része volt. Egy tudós szerint „eredetileg értékes, apró, finoman megmunkált márvány- és üvegdarabakkal volt kirakva”, ez egy „csodálatos, igazán elképesztő műtárgy”. A kő egykor az oltár csúcsán állhatott, erre összpontosult a hívők, a zarándokok tekintete. „...aki keres, talál...” (Mt 11,10)

Elfogadták Bójte Csaba jelölését a Nobel-békedíjra

Kásler Miklós, még az emberi erőforrások minisztereként jelölte Bójte Csabát Nobel-békedíjra, a több mint három évtizedes humanitárius munkájának elismeréseként. Bójte Csaba az elmúlt évtizedekben egy, az ideológiákon és a politikai érdeken is túlmutató gyermekmentő programot hozott létre. A ferences rendi szerzetes így fogadta a jelölést: „Engem nagyon meglepett, mert valamikor hónapokkal ezelőtt Kásler miniszter úr jelölt, és most a napokban jött vissza az igazolás a bizottságtól, hogy elfogadták a jelölésem, hogy igenis számba vesznek 2023-ban.” A szerzetes már több mint harminc éve segíti a rászoruló embereket és az árvákat. Elsőként Erdélyben, egy karitatív táborban találkozott árva gyerekekkel, akkor döntött úgy, hogy alapít egy árvaházat.

„Az igazak segítséget kapnak az Úrtól, erőt a szükség idején.” (Zsolt 37,39)

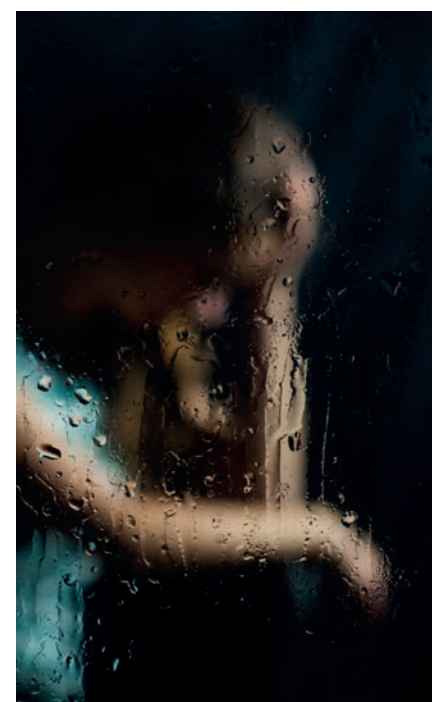
Az abortusz legalizálása nem ment női életeket

Az abortusz engedélyezéséért és kiterjesztéséért küzdő lobbicsoportok, sőt, most már a WHO is azzal érvel, hogy az eljárás legalizálása olyan nők életét mentené meg, akik különben illegális terhességmegszakításhoz folyamodnának, életüket kockáztatva ezzel. Am egy új kutatás egészen más eredményre jutott.

Az Oxfordi Egyetem kutatója (*Calum Miller*) a most kiadott jelentésében azt vizsgálta, csökkent-e az ahhoz köthető halálos esetek száma egy olyan országban, ahol nem olyan régen tették elérhetővé a terhességmegszakítást. A vizsgált ország Etiópia, ahol 2005 óta engedélyezett abortuszt végezni.

Az etiópiai orvosi szaklapban közzétett adatok szerint nincs jelentős hatása az anyai halálozási adatokra annak, hogy most már legalisan ki lehet oltani kisbabák életét az anyaméhben belül. Félelmetes megállapítás: a törvényesen engedélyezett abortuszok miatt a halálos esetek száma nem csökkent, csak a terhességmegszakítások száma növekedett. Röviden és tömören tehát az engedélyezés ahelyett, hogy anyai életeket mentett volna, csupán növelte az így kioltott életek számát.

„Amennyiben józanul kitart a hitben, a szeretetben és a szentségre törekvő életben, akkor az anyaság által üdvözülsz.” (1Tim, 2,15 – Simon Tamás László Újszövetség-fordítása) „Mégis megtartatik a gyermekszüléskor, ha megmarad józanul a hitben, a szeretetben és a szent életben.” (Revideált Új Fordítás)

Egy transznemű pszichológus szerint is aggasztó a divatból nemet váltó gyerekek sokasodása

Erica Anderson (hetvenegy éves klinikai szakpszichológus), a *Los Angeles Times*nek nyilatkozó neves szakember szerint ma már a nem váltáshoz nyitottan viszonyuló szülőket is elborzasztják a gyermekek számára javasolt ésszerűtlen orvosi eljárások. A lap felhívja a figyelmet arra is, hogy a fiatalok nemi átalakítására specializálódott első amerikai klinika 2007-ben nyílt meg Massachusettsben, de ma már több mint hatvan ilyen intézmény létezik az Egyesült Államokban.

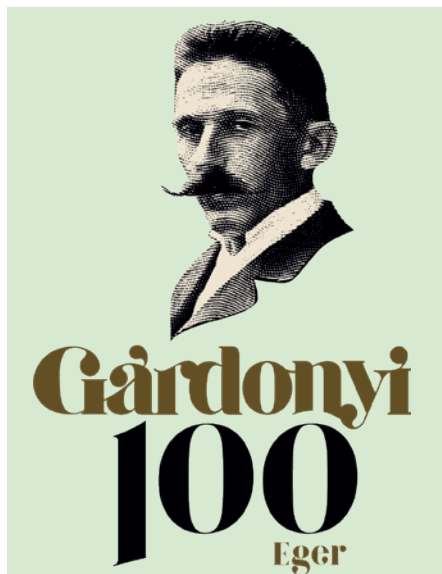

Anderson szerint a társadalmi elszigeteltség, a közösségi média exponenciálisan megnövekedett fogyasztása és az alternatív identitások népszerűsége is súlyos hatással van a gyerekek fejlődésére. Nyíltan kijelenti, hogy nem lehet megengedni a társadalmi befolyást a nemi identitás kialakulásában, mert szembemegy a valósággal. „Ez már túl messzire ment” – mondta a szakpszichológus.

„Pedig keményen megragad téged az Úr, és messzire elhajít.” (Ézs 22,17) „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28)

A terrortámadás előtt elhurcoltak egy papot plébániájáról Nigériában

Elhurcoltak Nigériában egy katolikus papot az ország központi részén található Kogi állambeli Obangede településének plébániájáról. A tájékoztatás szerint a hívők hiába várták lelkészüket, *Christopher Itopa Onotut* a pünkösdi vasárnapján tartandó misére, így a keresésére indultak. A pap parókián lévő lakását felrúgva, az ablakokat és ajtókat pedig betörve találták. Az incidens még a nigériai Ondo állambeli Owo városának katolikus templomában összegyűltek elleni, vasárnap este elkövetett fegyveres támadás előtt történt, amelyben legalább ötvenen meghaltak és sokan megsérültek.

Gárdonyi-emlékév

Gárdonyi Géza 1922. október 30-án hunyt el Egerben. Ő a magyar istenes kultúra iránt elkötelezett író volt, s tőle származik a kijelentés: „Az Isten az én szívemben lakik”. S arra törekedett, hogy a benne levő istensugarat képes legyen bárkinek átadni. Dédunokája, *Keller Péter* előadásában hangzott el: „Gárdonyi agyagedénybe zárt istensugárnak tartotta az embert. Az írásművészettel kapcsolatos fogalmakat transzcendens módon értelmezte. Azt állította, hogy Isten szavainak közvetítésére teremtett, és író csak az, aki Isten teremtő munkájából vállal részt. Az előadó felidézte Gárdonyi életének utolsó éveit, amikor elvonult a zajos világtól, és remeteként egyre közelebb került Istenhez, mígnem elmondta búcsúszavait: „Isten az én szívemben lakik.” Gárdonyi Géza legendás sírfelirata: „Csak a teste!”

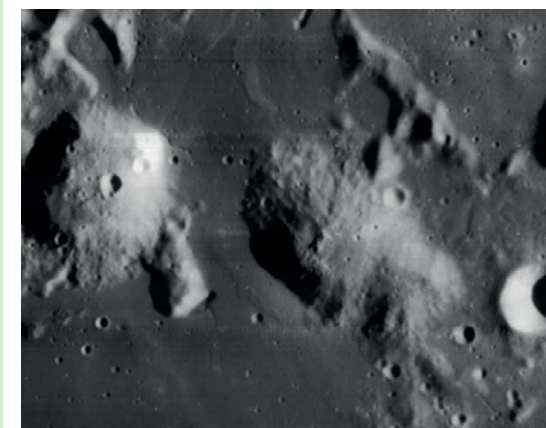
Az ég tartja a földet

2022. április 9-én láthattuk a fővárosi Erkel Színházban a *Zsuffa Tünde* történelmi regénye alapján készült musicalt (szerző: *Szikora Róbert*, forgatókönyv: *Lezsák Sándor*), amely óriási siker volt. Tudjuk, mert ott voltunk.

Aki még nem ismerné *Zsuffa Tünde* nevét, kérem, pótolja. Ebből a történelmi regénycimből is következik, hogy fontos üzenete van a kortárs magyar írónek számunkra: az Ég tartja a földet. A regény témája *Árpád-házi Szent Erzsébet* története, aki *II. András király* és *Gertrúd* lánya, aki alig ötévesen került Thuringiába, Wartburg várába. Feleség és édesanya lett, a betegek, elesettek, szegények oltalmazója, határtalan volt a jósága és a hite. A regény címének igazi üzenete a 21. században is: Isten kegyelme tartja az emberi életet.

Rejtélyes kupolák a Holdon

„Kupolákra emlékeztető kiemelkedéseket fedeztek fel a Holdon, a NASA vizsgálta a képződményeket” – írja a *Futurism*. Titokzatos geológiai formáknak a vizsgálatára kerül sor, amiket a tudomány Gruithuisen-kupolák néven ismer. A két köhalmot a feltételezések

szerint a szilícium-dioxidban gazdag magma alakította ki. Az ilyenfajta magma azonban csak földi körülmények között, víz és vulkáni tevékenység jelenlétében jön létre, amelyhez szükség van a tektonikus lemezek mozgására is – márpedig ez nem tapasztalható a Holdon. Műszeregyüttesekkel vizsgálják a jelenségeket, a rejtélyes kupolákat, mert a keletkezésük a jelenlegi ismereteink alapján nem érthető.

A párizsi Notre-Dame tragédiáját vitte filmvászonra egy Oscar-díjas rendező

Csaknem három évvel a párizsi Notre-Dame székesegyházban keletkezett tűzvész (2019. április 15.) után *Jean-Jacques Annaud* rendező epikus és ambiciózus filmben jelenítette meg a katasztrófát és a hibák sorozatát, amely veszélyeztette a székesegyház megmentését. A *Notre-Dame brûle* (*Ég a Notre-Dame*) című filmet Franciaországban idén március 16-án mutatták be a mozikban. A tűz eloltása tizenöt óra hosszáig tartott. „Az elejétől a végéig zavarok, kudarcok és egészen hihetetlen akadályok sorozata volt...” – mondta a rendező. Miért gyulladt ki a templom? Talán cigarettacsikk, talán rövidzárlat, talán hegesztés és gyűlékony folyadékkal teli palack miatt? Vagy más? Az oltásnál nem volt segítségükre a tűzoltóknak a párizsi dugó sem. Még tart a nyomozás. A film Franciaországban már megnézhető. Vajon mi is megnéznénk?

„...tűz támadt; de az Úr nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott.” (1Kor 19,12)

Viharos vizeken

Korábban ahhoz voltunk szokva, hogy egy kiszámítható, biztonságos világban élünk. Mostanra a helyzet teljesen megváltozott. Nem tudjuk, mi fog történni egy óra múlva vagy holnap. Jézus így beszél a vészterhes időről: „Amikor pedig háborúkról és háborús hírekről hallok, ne rémüljete meg: ennek meg kell történnie, de ez még nem a vég. Mert nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad, mindenféle földrengések és éhínségek lesznek: ez csak a vajúdas kínjainak kezdete. Ti pedig vigyázzatok magatokra: mert bíróságoknak adnak át titeket...” (Mk 13,7–9).

Mást sem hallunk a híradásokban, mint ezeket. A mai kor tünetei mind benne vannak ebben a néhány sorban. Háborús és járványos tudósítások, ebből fakadó népvándorlások, földrengések és -csuszamlások, fenyegető vagy már létező éhínségek hírei. Hab a tortán a hit és eltérő vélemény miatti koncepciós bírósági eljárások. Indítják ezeket nemzet ellen vagy egy-egy személy ellen. (Nemrég egy finn evangélikus politikust azért citálták bíróság elé, mert a Bibliából idézett.) Jézus azért említi meg mindezt, hogy hozzátegye: „...ne rémüljete meg: ennek meg kell történnie, de ez még

nem a vég!” Vagyis: **Ne rémüljete meg, van tovább! Ettől még élni kell, és tenni kell a dolgunk.**

Ebben a manapság megélt bizonytalanságban azért mégis jönnek tűnik, hogy a nap ugyanúgy felkel reggel, mint korábban. Ugyanúgy eljön a tavasz is, mint azelőtt, és nő a fű, a fák kivirágzanak, kilombosodnak. Ez is ad egy biztonságérzetet. De mielőtt ebben kellemesen elringatnánk magunkat, ez sincs így örökre, hiszen azt mondja Jézus: „Azokban a napokban pedig, ama nyomorúság után, a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik, és a csillagok lehullanak az égről, és az egek tartóoszlopai megrendülnek” (24–25. versek). Tehát: Lesz ez még rosszabb is! Akkor már nemcsak az embervilágban lesz káosz, nyomor és éhínség, hanem a természet, sőt az univerzum rendje, és az ezen alapuló idő (!) megszokott rendje is megborul. Na, ez a káosz már – a Szentírás szerint – mindennek az egészen közeli vége lesz!

Akkor már eltűnnek majd a tájékozási pontok. Nem lesz idő sem, amihez igazodhatnának, hiszen az idő az égitestek szabályos mozgásából vezetődik le. Teljes lesz az irány- és cél nélkülség, a spiritualitás (lelkiség) mindenestül ső-

tétségbe fordul, és a teljes kilátástalanság szakadéka ott tatong közvetlenül a lábunk előtt. Marad az ünneptelen lélektelenség, a pusztai vándorlás, a parttalanság, a sötétben tapogatózás, a tévelygés a káoszban. (Ma is nagy erők dolgoznak rajta, hogy így legyen.)

De a káoszban is élni kell! Sőt, a zűrzavarban kell csak igazán embernek maradni. Ami ennél is több: egy bolond világban még fontosabb embernek maradni. **Olyannak, aki lát célt, reményt, képes tájékozódni, elengedni, de elköteleződni, és ha kell, áldozatot hozni is.** Minél kaotikusabb a helyzet, annál inkább felértékelődik a remény. Miért? Mert a reménység tájékozási pont: célt, irányt, rendet szab. Isten népe mindig lát reményt. Az ilyen kaotikus világban is él, és megkülönbözteti az ünnepet a hétköznaptól, a jót a rossztól. Strukturálja a teret és az időt, ahogy tette ezt a pusztai vándorlás idején is: Ahogy az Írás mondja: „Azután fölkekedtek Szukkótól, és táborot ütöttek Étámban, a pusztá szélén.” (2Móz 13,20) Szépek ezek a földrajzi nevek! Szukkót azt jelenti (lomb)sátrak. Kellemes hely lehetett a lombok alatt sátorozni.

De ahogy a héber betűknek (vagy akár a magyar rovásírásnak is) nemcsak

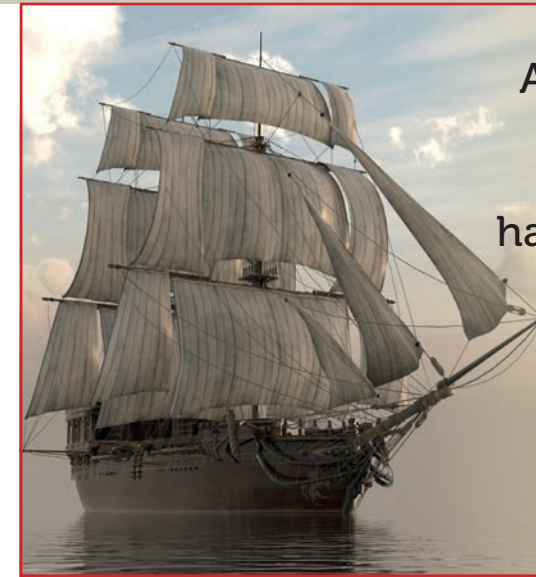
hangalakja van, hanem számértéke is, úgy Szukkót nemcsak egy földrajzi hely, hanem egy ünnep neve is. Ez az úgynevezett sátrak ünnepe, amely vidám vallási szertartásokat takar. Sok ének és tánc kíséri ezt az örömmünnepet. Minden ünnep lényege, hogy – akár a pusztai vándorlaskor, akár a legnagyobb káosz idején – kizökkentsen a szürkeségből, kifejezze a Gondviselésben való bizakodást. Az ebből fakadó közös örömdézés felemel és megtart. Olyankor is, mikor körülöttünk minden süllyed, szertefoszlik.

A másik településről így ír a Szentírás: „és táborot ütöttek Étámban, a pusztá szélén.” Etám azt jelenti: erődítmény; vár; de vadállatok barlangja is. A zsoltáros így imádkozik: „Isten a mi oltalmunk és erősségünk [várunk], mindig biztos segítség a nyomorúságban. Azért nem féltünk, ha megindul is a föld, és hegyek omlanak a tenger mélyébe; ha háborognak és tajtékoznak is vizei, és tombolásától megrendülnek a hegyek. ... A Seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk” (Zsolt 46,2–4.8). **A felfordulás, a „bolond világ” idején ehhez a várhoz (erődítményhez) kell eljutnunk, és itt letáboroznunk: Istennél, aki a mi erős várunk, menedékünk.** (Akinél Étám, a vadállatok barlangja közelében is élni lehet, és kell is.)

A tévelygést Jézus oda vezeti vissza, hogy a tévelygő „nem ismeri az Írást, sem Isten hatalmát” (vö. Mk 12,24). A káosz idején tehát a legfontosabb: Ismerni az Írást és Isten hatalmát is. Ha ez megvan, akkor tesszük a dolgunkat, és közben az Isten vezet minket. Ahogy az igénk mondja: „Az Úr pedig előttük ment nappal felhőoszlopban, hogy vezesse őket az úton, éjjel meg tűzoszlopban, hogy világítson nekik, és éjjel-nappal mehessenek. Nem távozott el a felhőoszlop nappal, sem a tűzoszlop éjjel a nép elől” (2Móz 13,21–22).

Tévedünk akkor, mikor a mi biztonságérzetünk a társadalom, a természet, vagy akár az univerzum rendjére alapozódik. Ezek – bár időnként állandónak tűnnek – bármikor meginoghatnak. Az univerzum is csak a mi rövid életünk miatt tűnik állandónak. (Mert az univerzum idősíjka más, mint amiben az ember rövidke élete lezajlik.)

Ha ez megtörténik, a történelem vizei viharossá válnak, mi esetleg kétségbeesünk, vannak, akik összeomlanak lelkileg és elveszítetik a talajt a lábuk alól. Az Írás arra tanít, hogy egyetlenegy, aki állandó: Isten. Nappal „felhőoszlopba burkolózik”. Mert nem értjük őt, a gondolatai nem a mi gondolataink, az útjai nem a mi útjaink. Misztikus, titok-

A hajó nem süllyed el,
ha víz veszi körül.
Akkor süllyed el,
ha a víz a belsejébe jut.

Ne amiatt aggódj,
ami körülötted van!
Azzal törődj,
ami benned zajlik!

Forrás: Internet

zatos, rejtőzködő. **Kell, hogy legyen bennünk alázat, hogy ezt tiszteletben tartva bizalommal legyünk iránta.** Ha bizunk benne, a háborgó vízen járva is megtart: emberek maradhatunk, a szó nemes értelmében. Érdemes nála, az „erős Várnál”, az erődítménynél letáboroznunk napi harcaink után. Fontos sziklára építenünk, főleg, mikor „vadállatok barlangja” közelében táborozunk.

Miért is olyan fontos ez most? Azért, mert korábban ahhoz voltunk szokva, hogy kiszámítható, biztonságos világban élünk. De most mintha vajúdná a világ. Hányja-veti magát, nem tudjuk, mi fog történni, egy óra múlva vagy holnap. Viharossá vált a történelem, együtt hánykolódunk a hullámain. Ebben a hullámverésben gyakran egyénileg kell helytállni: ki kell szállnunk a biztonságosabb közös csónakból, és a háborgó vízen egyénileg is meg kell próbálni megállni, egyedül is felszínen kell maradni. A káosz idején Jézus így biztatja az övéit: „...síri és jajgatni fogtok, a világ pedig örül; ti szomorkodtok, de szomorúságotok örömmé fordul. Amikor az asszony szül, fájdalma van, mert eljött az ő órája...” (Jn 16,20–21a). A vajúdas sosem cél nélküli. A célja egy más, új élet érkezése a világra. Természetes ez, hiszen minden nő tudja: „...amikor megszülte gyermekét, nem emlékszik többé a gyötrelmekre az örömmiatt, hogy ember született a világra” (Jn 16,21b). Vagy ha emlékszik is, azt mondja: Megérte!

Megpróbál és megrostál bennünket az élet bizonytalansága, a fájdalom, a nyomorúság és a szenvedés. De ebben is van egy vezető, aki átlátja a káosz ködét. Azt mondjuk rá: Isten. Aki számunkra persze maga is ködös („felhőoszlop”), de lángoszlop is (sötétségben világosság). Mert Isten nem csak erődítmény,

amelyben megállapodhatunk, hanem világosság a sötétben, navigáció, akivel célhoz érhetünk. Hogy mi a cél? Hova vezet a küzdelem a nehézségeken át? **Jézus azt mondja célnak, hogy „ember születik a világra”.** Egy más minőségű ember: érettebb, lelkében nemezebb, áldozatkészebb. Hadd mondjam így: krisztusibb ember.

Ha például katonák ezek a nemes lelkű, önfeláldozó emberek, akkor *Balassi Bálint* így ír róluk az *Egy katona-ének* című költeményében:

„Az jó hírért-névért s az szép tisztességért ők mindent hátra hadnak, / Emberségről példát, vitézségről formát mindeneknek ők adnak, / Midőn, mint jó rárók, mezőn széllyel járók, vagdalkoznak, futtatnak.”

Néhány fontos kifejezés visszhangzik bennem ebből az idézetből, mint a katona jellemzője: „jó hír és név”, „tisztesség”, példás „emberség”, „vitézség”. Röviden: belső rend, céltudat, áldozatkészség. Katonának lenni, fegyvert viselni nemcsak testi erőt, technikai tudást követel, hanem koncentrátságot, fegyelmélettséget, emberséget, nemes, letisztult lelkiállapotot is, hiszen „vízen kell járni”, vagyis a káoszt, az anarchiát kell legyőzni!

Rendezni, rendet létrehozni, békét teremteni ott kezdődik, ahol a belső (lelki) rend létrejött.

JÁNOSA
ATTILA

A szerző győri evangélikus lelkész és börtönlelkész.

A kumráni barlangokban megtalált holt-tengeri tekercsek egyike

A Szentírás mint kinyilatkoztatás

A Biblia okkal lett és maradt világszerte az egyes számú bestseller. Amikor azt mondják: „Ez nem szentírás!” – azaz nem fellebbezhetetlen, illetve mindenféle civil témájú, átfogó jellegű kiadványnak A ... *bibliája* címet adják, akkor megláthatunk valamit abból, hogy kultúránkban a Bibliának századokon át milyen nagy szerepe volt, és hogy ebből mi maradt.

Az Egyház azonban még ma is olyan szövegnek tekintti, amely bárki számára Isten üzenetévé válhat, kinyilatkoztatássá.

A kinyilatkoztatás szükségessége

Van Isten? Ha van, milyen? És ez mit jelent számunkra? Ezek az élet alapvető kérdései, amelyekre – saját kútforrásból merítve – ahányan vagyunk, annyiféle választ adunk. Válaszainkat

ugyanis szükségszerűen befolyásolják az életelményeink, a körülményeink, a személyiségünk, a neveletésünk és a képzettségünk. Ezért van szükségünk rá, hogy ha van Isten, akkor ő maga győzzön meg minket arról, hogy létezik, hogy milyen, és hogy ez mit jelent a számunkra. A keresztyénség üzenete az, hogy ez megtörtént: Isten szólt, üzenete írásban fennmaradt, és ezen keresztül ma is szól.

Az Istenről alkotott képünk döntően befolyásolja az életünket. **Amilyen az istenünk, olyan az életünk. Ezért szükségünk van rá, hogy Istent minél jobban megismerjük.** A Bibliából tudjuk: Isten elképzelhetetlen, ő egészen más, mint gondolnánk, Isten létszükségünk megismerni, Isten megismerhető a természet, a lelkiismeret és a különle-

ges kinyilatkoztatás révén. Kérdés, hogy mennyire ismerhetjük meg Istent, akit nem látunk, és elképzelni sem tudunk? A válasz az, hogy pontosan annyira, amennyire ő megismerteti velünk önmagát. Teljesen rá vagyunk utalva arra, hogy kinyilatkoztassa önmagát nekünk. És a jó hír az, hogy ezt meg is tette!

A kinyilatkoztatás két útja

Közvetett módon: a teremtett világon és az emberi lelkiismereten keresztül. Közvetlen módon: hallható hangon, látomáson, álmokon, angyali küldötteken, prófétákon, Fián, Lelkén és az Írásban keresztül.

A kinyilatkoztatás három formája

Isten bizonyos fokig megismerhető a kinyilatkoztatás első és legáltalánosabb

formájából: a teremtett világ értelmes vizsgálatából. Ebből meglátható Isten létezése és közelsége, hogy a világon kívül áll, ugyanakkor azt belülről áthatja végtelen hatalma, isteni természete, csodálatos volta, gondviselő jósága. Megjegyzendő, hogy a „prédikáló természet” nem ad személyes ismeret Istenről.

Bizonyos fokig megismerhető a második formából: az Istentől kapott lelkiismeret parancsából is. Ez belső „törvényként” működik minden emberben; alkalmanként emberségre is indít; ugyanakkor sejteti az eljövendő számonkérést is. Megjegyzendő, hogy Isten „belső szava” nem ad üdvözítő ismeret Istenről.

Az üdvözítő Isten személyesen csak a kinyilatkoztatás harmadik formájából, Isten különleges kinyilatkoztatásából ismerhető meg: a választott nép, a zsidóság történelméből és a neki adott tanításból, tehát a Szentírásból; Isten ugyanis elsődlegesen a zsidóságnak adott különleges kinyilatkoztatást Jézus Krisztus személyében, és a Szentlélek általi megtapasztalásban. A többi népre utána terjedt ki az evangélium üzenete.

A kinyilatkoztatás változatossága

Isten sokszor és sokféleképpen szólt: angyalokon keresztül, hallható hangon, diktálva, álmokon keresztül, látomásokon keresztül, történelmi eseményeken és a rájuk való emlékezésen keresztül, Lelke által adva felismerést, Jézusban személyesen is tanítva.

A kinyilatkoztatás mértéke

Fontos látni, hogy Isten miről mennyit mondott el, és hogyan: időben a világ teremtésétől a világ újjáteremtéséig.

Jézus semmit sem mondott titokban. Isten rengeteg titkát feltárta, ezek most mindenki által megismerhető „nyílt titkok”, ugyanakkor Isten nem tárt fel nekünk minden titkot, de őt ismerve az ismeretlen dolgokat is rá bízhatjuk.

Az ihletés, a sugalmazás körülményei

Mivel a Biblia sehol sem kínál valamiféle elméletet az ihletés hogyanjáról, így csak annyit tehetünk, hogy a történelmi leírásokat megfigyeljük, és következtéseket vonunk le. Talán az a legfontosabb megfigyelés, hogy a Bibliának az eredetét és hatását tekintve két oldala van: isteni és emberi.

Az emberi oldalt mindig könnyű felismerni, hiszen például azt olvassuk, hogy valaki tesz vagy mond valamit. A tett és a szó jelentőségét azonban az akár ki sem mondott isteni jelenlét adja: Isten ott van ezeknek az embereknek az életében, és ő az, aki megszó-

lítja őket, illetve ő az, akire reagálnak. **Nyíltan vagy rejtve, de Isten ott van minden történetben, imában, prédikációban, bölcsekedésben,** ezért tud „kiszólni” a sorok közül.

Isten tehát a saját gondolatait erre kiválasztott és felkészített embereken keresztül közölte, ehhez pedig felhasználta az ő pillanatnyi élethelyzetüket, képességeiket, egyéniségüket, koruk irodalmi műfajait, illetve anyanyelvük kifejezésbeli lehetőségeit és korlátait egyaránt. Az üzenetet mindig konkrét helyzetekben rögzítették, ezért vagy csak egy adott helyzetre volt érvényes, vagy ellenkezőleg, eleve általános érvényű volt, és az is maradt, így vagy egyszeri, kis jelentősége volt, vagy a mai napig nagy a jelentősége. Azért zárható ki az emberi önkény, mert a történelem igazolta a leírtakat.

Isten azonban nemcsak az írókat ihleti Szentleke által, hanem – számunkra titokzatos módon – az olvasót is, aki számára a bibliai történetet élővé, jelenné teszi, egyszer csak belevonja a történetbe, annak részévé avatja.

A Biblia érthetősége

Az Istentől ihletettség szigorúan véve csak a szövegek eredetijére vonatkozatható. A későbbi másolási hibákat és betoldásokat a kéziratok tudományos feldolgozásával kiszűrtek, a fennmaradt kérdéses részletek lényeges dolgokat nem érintenek.

Ugyanakkor az is tény, hogy vannak a Bibliában nehezen érthető, könnyen félreérthető és ellentmondásosnak tűnő részletek. Egyfelől a hiba többnyire a figyelmetlen vagy tudatlan olvasóban van. A szövegek egészen sajátos, ma már kihalt irodalmi formákkal és kulturális háttérrel rendelkeznek, amelyeket figyelembe kell venni a helyes megértés érdekében.

Igaz, hogy a Biblia szövegéből bárki megértheti az alapvető üzenetet az Istennek tetsző elatról és az üdvösség útjáról, és bárki továbbadhatja magát az evangéliumot. A tágabb és mélyebb összefüggések feltárása és felelősségteljes tanítása azonban ma már szükségesé teszi a bibliai műveltséget, a teológiai képzettséget. Bár az első apostolok többsége valóban egyszerű ember volt, ők a Biblia világában éltek – mi azonban nem, tehát két-három ezer év választ el minket egymástól. **Az Újszövetség feléne megírása sem a halász Péterre, hanem a teológus Pálra lett bízva.**

Másfelől a szentírók is elismerték, hogy ismeretük „töredékes” volt, és maradtak bennük kérdőjelek. Amit Isten el akart mondani, azt elmondta, de ez nem jelenti azt, hogy üzenetében kivétel nélkül minden részletet könnyen megértünk.

A mai olvasónak a saját erőfeszítésére (kutatás, gondolkodás) és Isten segítségére (újjászületés, ihlet) egyaránt szüksége van. Isten Lelke a megértéshez azért nélkülözhetetlen, mert csak így foghatja fel, csak így láthatja meg az üzenet összefüggéseit. Csak így válik számára is isteni tekintélyűvé a Biblia és üzenete, csak így jut hitre és erősödik meg a hitében.

Mindezt a Szentlélek rendszerint embereken keresztül teszi; különösen így volt ez abban a korban, amikor tíz emberből csak egy tudott olvasni.

DR. SZALAI ANDRÁS

apologia.hu

Mit kínál az evangélium az embereknek?

Néha érdemes összeszedni egészen egyszerű szavakkal, hogy mit kínál Jézus Krisztus evangéliuma az embereknek, mert a keresztyénséggel kapcsolatban sokféle elképzelés uralja a közbeszédet, ami egészen másról szól. Mostanában különösen erős az a változat, amely a keresztyénség kulturális jelentőségét hangsúlyozza a rohamosan elvilágiasodó vagy éppen iszlamizálódó nyugati társadalmakban. Vagy amelyik pontosan a befogadás és az irgalom erkölcsi kötelezőségét tekinti a keresztyénség lényegének, vagy amelyik a keresztyénséget a progresszív ideológia ellenpólusaként tartja számon egy megháborodott korban.

Bármit is gondolunk ezekről a hangsúlyokról, könnyen elhomályosíthatják az evangéliumot, amely a keresztyénség központi és legfontosabb üzenete a világnak. De mit kínál az evangélium az embereknek?

Először is bűnbocsánatot. Mivel a bűn fogalma fontos alakváltozáson ment át az elmúlt évtizedekben, sokan nehezen értik ma már, hogy miért van egyáltalán szükségünk bűnbocsánatra. Az emberek mégsem teljesen tudatlanok a bűnnel kapcsolatban. Mindenki tudja a szíve mélyén, hogy még a saját maga által támasztott elvárásoknak sem tudott megfelelni. Mindenki vágyik feloldozásra. Mindenki tisztában van azzal, hogy ha van igazságos Isten, akkor bajban van. Nem véletlenül tartják olyan sokan ellenszenvesnek az igazságos Istenről szóló elképzelést. Az evangélium viszont bűnbocsánat. A bűnbocsánat alapja az, hogy az igazságos Isten Jézus Krisztusban magára vette a vétkeinket és önmagát büntette meg helyettünk. Az evangélium arról szól, hogy aki bizalommal hozzá fordul, az átment az ítéleten és megigazult. A keresztyén hit feloldozást ígér azoknak, akik készek Isten előtt megbánni a vétkeiket.

Másodszor feltámadást. A jövővel kapcsolatban egy dolog tűnik biztosnak: a halál. A keresztyénség viszont azt a

döbbenetes hírt képviseli, hogy Jézus Krisztus feltámadt a halálból és legyőzte azt. Az evangélium arról szól, hogy ha hiszünk Jézus Krisztusban, mi is legyőzzük a halált és örököljük Isten eljövendő országát. Ez nem a görögök alvilága, amelyben árnyakként léteznek tovább az elhunytak, nem is egy éteri mennyország, ahol lábukat lóbálva hárfáznak a kérubok, hanem egy teljesebb, dicsőségesebb testi létezés, amelynek fő jellegzetessége a romolhatatlanság és Isten közelsége. A keresztyén evangélium olyan új világról beszél, amelyben nincs többé halál, fájdalom, szomorúság. Meggyógyulnak a sebek és a halált elnyeli az élet. Ez a hír összehasonlíthatatlanul jobb minden más reménységnél. Ez jobb a nirvánánál, jobb a Brahmanban való feloldódásnál, jobb az elmúlásnál, jobb a reinkarnációnál. Az evangélium örök életet kínál azoknak, akik hisznek.

Harmadszor Istennel való kapcsolatot. A keresztyénség szerint az ember legfőbb problémája az, hogy megszakadt Istennel a kapcsolata. Azért fordulunk a teremtett világ dolgaihoz

örült és egészségtelen vágyakkal, mert hiányzik a szívünk közepéből Isten jelenléte. Istennel való kapcsolatra lettünk teremtve, nélküle hiábavaló sóvárgással éljük az életünket. Az evangélium az Istennel való kapcsolat helyreállítását kínálja az embereknek. Megbékélhetünk vele, és ő kész irgalommal felénk fordulni, sőt, beköltözni a szívünkbe a Szentlélek által. Ha ő ezt megteszi, akkor nem csak nem leszünk soha többé egyedül (még akkor sem, amikor hiányzik az emberek társasága), de olyan jelenlét vesz bennünket körül, amely a legmélyebb sóvárgásunkat is oltja. A keresztyénség ígérete az, hogy a megtéréssel ez a szeretetkapcsolat már most elkezdődik, az eljövendő világban pedig teljessé lesz. Látni fogjuk Istent színről színre, és nem fog soha semmi elválasztani tőlbé a szeretetétől.

Negyedszer közösséghez tartozást. A keresztyén hit összekapcsol mindazokkal, akik hozzánk hasonlóan megismerték Istent és várják az ő országa eljövételét. A keresztyénség már a kezdetektől közösségi műfaj. A bűnbocsánat által Isten családjába kerülünk. Ez egy nemzetközi család, nemtől és nemzettől, bőrszíntől és társadalmi rangtól függetlenül mindazok ehhez a családhoz tartoznak, akik Jézus Krisztusba vetik a bizalmukat és általa mennek Istenshez. Az evangélium bekapcsol Istent népébe. Olyanok, akiknek nem volt közösségük, közösségre lelnek. Akik nem tartoztak sehova, egy nagy család tagjai lesznek. Ez megvalósul nagyban és kicsiben, világméretben, történelmi távlatokban, és helyi szinten, egyszerű hívők gyülekezeteiben is. Egy közösséghez tartozás persze soha nem problémamentes. De ez a közösség az Isten eljövendő országának a népe. Az evangélium azt kínálja, hogy részese lehetünk Isten népének.

Ötödször küldetést. Az evangélium értelmet ad az életünknek. Új identitást kínál, amikor kihív a korábbi életünk-ből, hogy többé ne Isten nélkül éljünk, és új küldetéssel

biz meg bennünket, amely célt ad az életünknek. Jézus követői só és világosság a világban. Van feladatuk. Az a küldetésük, hogy szeressék Istent teljes szívvel, és szeressék felebarátaikat úgy, mint magukat. Feladatuk, hogy

úgy éljenek, hogy az emberek rajtuk keresztül megismerhessék Istent, és akit elküldött Megváltóul, Jézus Krisztust. Az evangélium nem csak a sikeres embereket állítja pályára, hanem mindenkit. Az evangélium az el-

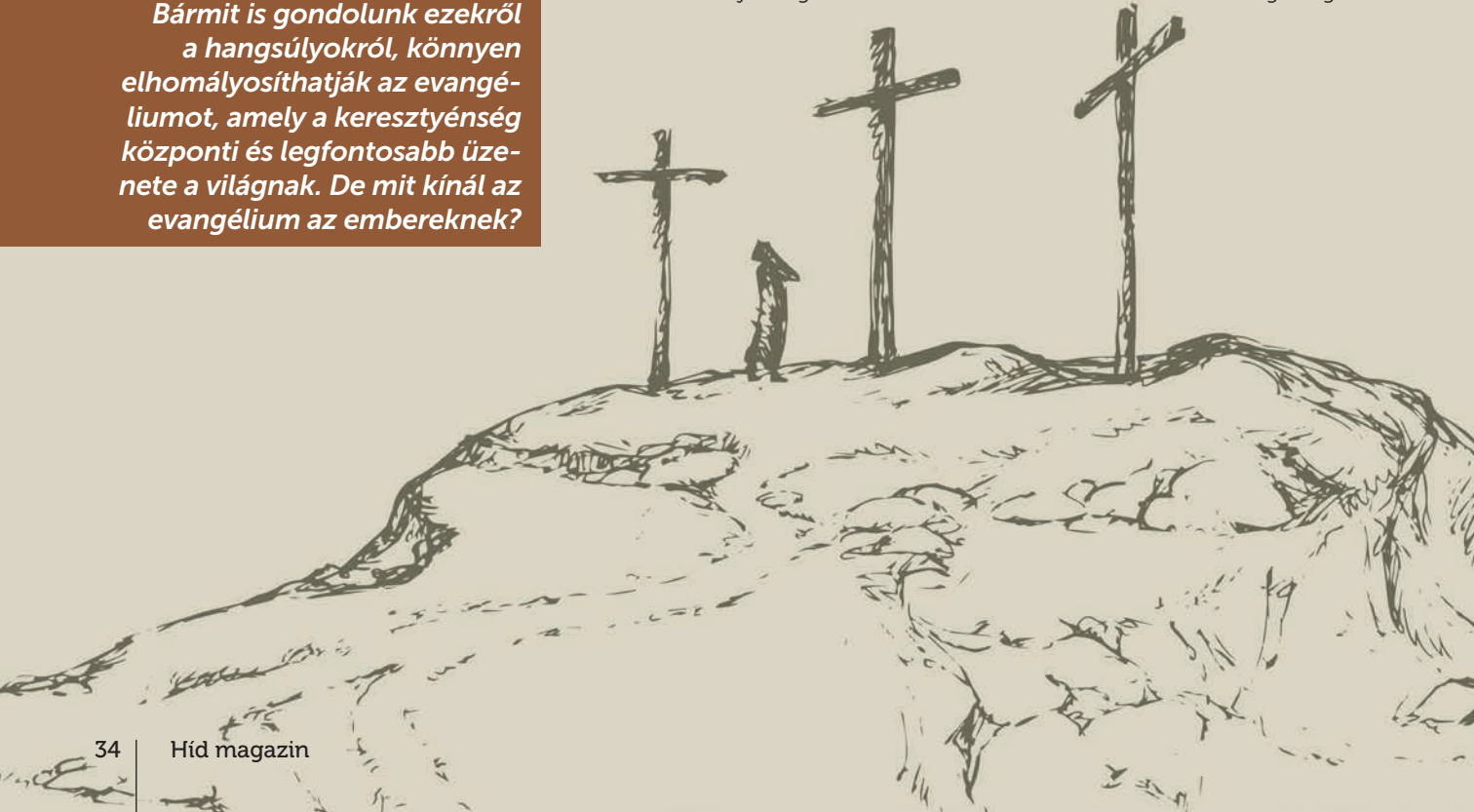
A keresztyénség ezt kínálja az embereknek. Bűnbocsánatot, feltámadást, Istennel való kapcsolatot, közösséghez tartozást és küldetést. Persze, formálja a kultúrát is, ellenpólust képez a progresszív világgéppel szemben, irgalmaságot gyakorol az elesettek felé, megszámlálhatatlan szociális program és kulturális érték kapcsolható hozzá, és ez mind fontos. De az evangélium a keresztyénség igazi kincse.

Az evangélium a keresztyénség igazi kincse.

A legreménytelenebb ember is célt kap, amikor az evangélium által és a Szentlélek erejével Isten követévé válik. Aki hisz Jézus Krisztusban, az tudja már, hogy mit kezdjen az életével, akármennyire elrontott is az.

SZABADOS ÁDÁM

Divinity.
SzabadosAdam.hu

Lábam előtt mécses a te igéd

„Ígéimet adom a szádba, és kezem árnyékával takarlak be...”
(Ézs 51,16)

Isten ígéje történés, cselekvés, teremtő szó, erő. „Legyen világosság!” Kevesebbel nem elégedhetünk meg. A kevesebb nem segít, nem változtat életet.

Mi az a kevesebb? Az elmélkedés, meditáció, saját gondolataink, tapasztalataink előadása. Ezek lehetnek értékesek, de nem adnak életet, a „halott” meg se mozdul. A megújulás, megtérés, újjászületés, feltámadás Isten szava által valósul meg.

„Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!” – mondta a kis Sámuel Istennek (1Sám 3,9). „Szívembe zártam ígédet, hogy ne vétkezzem ellened.” (Zsolt 119,11)

Ez a szó alkotott minket, térített Istenhez, adott új életet, kísér, vezet egész életünkben, és a legvégén is ez hív majd be Isten országába. Ámen.

„Az Úr ígéje alkotta az eget, egész seregét szájának lehelete.”
(Zsolt 33,6)

„[Isten] nem szorol emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, lehetetet és mindent.” (ApCsel 17,25)

Egy buddhista művészről hallottam a napokban, hogy ő nem tud hinni egy olyan istenben, aki megalkotta a világot és morog rá, elítéli és bünteti. Például megteremtette a csigát és undorodik tőle...

Ő abban hisz, hogy az „univerzum”, az „isten” bennünk van, vagyis mindnyájan isten vagyunk, ő néz ránk a másiktól, minden élőlényből, de a pohárból, a tárgyakból is.

Ez az ember békére, elfogadásra, szeretetre törekszik, mégis úgy érzem, hogy félreérti Istent. Az általa leírt istenben én sem tudnék hinni. Kétségtelen, hogy a magukat hívőnek tartó emberek egy része is egy ilyen törvényistent mutat be másoknak.

Isten a szeretet. Ő ad életet, lehetetet, napsugarat, szépséget, örömet, boldogságot, békességet, szabadságot, teljességet, mindent. Semmit nem ér, sőt romboló az a hit, amely ezt nem éli, érti (vö. 1Kor 13). Megértem azokat, akik menekülnek, vagy ha maradnak, akkor szenvednek az ilyen vallásosságtól. Isten az, aki mindent odaadott az embereknek.

Akinek kétsége van Isten szeretete felől, nézzen a kereszten értünk szenvedőre. És azután az ibolyára, egy kutya szemébe, a napfelkeltésre, vagy hallgasson Bachot. Nem ők az isten, hanem Isten szeretetének jelei, alkotásai.

„Bizony, örömmel vonultok majd ki, és békeséggel vezetnek titeket.” (Ézs 55,12)

„[A jó pásztor] a maga juhait pedig nevükön szólítja és kivezeti.” (Jn 10,3)

Nem mindegy, hogy vezetnek vagy megvezetnek minket. Vezetőkben ma nincs hiány. Mindenki a titit tudja, mondja. Ideológiai ütközések, háborúk, választások idején különösen is nagy a hangzavar.

Valamikor láttam egy szociális otthont Angliában, ahol a végtagjaikat vesztett fiatal háborús veteránok élnek. Elképzelté volt. Őket is hívták, vezették, később utasították, és a pokolba lökték.

Sokakat megvezet az internetről ömlő híranyag, információ, kétes és romboló tartalmak.

Nagy része ezeknek manipulatív. Talán hátra kellene lépni egyet, és nem belecsúszni, beleragadni ebbe a mocsárba. Csodra van szükségünk, hogy meghalljuk annak a Vezetőnek, Pásztornak a hangját, aki nem a mi életünket áldozza fel, hanem a sajátját értünk. Aki nevükön szólít, és úgy szeret, ahogy senki más.

„Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az Úr a pusztában negyven éven át, hogy megsanyargatva és próbára téve téged megtudja, mi van a szívedben...” (5Móz 8,2)

Jézus mondja: „Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelid vagyok és alázatos szívu, és megnyugvást találok lelketeknek.” (Mt 11,29)

Szeretem megtalálni az összefüggést a két ige között. Ebben az esetben ez nem megy, hiszen óriási különbség van az engedetlenségből következő „pusztai vándorlás” és az engedelmességből fakadó jézusi iga viselése között.

Isten döntése, mondhatnánk büntetése volt, hogy negyven éven át bolyongott a választott nép a sivatagban: „Ez a nemzedék nem megy be az ígért földjére...”

Tudjuk, Isten kegyelméből van bűnbocsánat, de bűneinknek vannak következményei: az elvesztegetett idő, a bolyongás, lelki-szellemi éhezés és szomjazás, gyümölcstelenség, botránkoztatás... Jó lett volna, jó lenne mindezt megspórolni.

Ma reggel Isten elé vihetem ezeket a felismeréseket, és kérhetem az új kezdetet. Mennyivel jobb Jézust követve, a szelidség és alázat igáját hordva, megbékélt szívvel megtenni a hátralevő szakaszt, és végül vele célba érni.

Úgy legyen!

„Szolgáld neki teljes szívvel és készsége lélekkel, mert megvizsgál az Úr minden szívet...” (1Krn 28,9a)

„A béke Istene ... munkálja bennünk azt, ami kedves öléte Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökön-örökké.” (Zsid 13,20–21)

Még focizni, főzni, autót vezetni sem érdemes fél szívvel, nemhogy Istent szolgálni. Láttam teljes szívvel dolgozó közsörűst, kelmefestőt, fényképészt, színészt, író, és láttam fél szívvel hívó keresztyéneket.

A „teljes szívvel” való szolgálat Dávidnak sem sikerült mindig. Salomonnak, a fiának, utódjának, akinek ezek a szavak (a mai ige) szóltak, végképp nem: „Salomonnak a szívét vénségére más istenekhez hajlították feleségei, és szíve nem volt teljesen Istené” (1Krn 11,4).

Mégis van különbség apa és fia között. Dávid nem adta fel, ragaszkodott az élő Úrhoz, hozzá menekült a kísértésben, szenvedésben, bukásban is. Nem dumálta ki magát, hanem igazat adott Istennek. Salomon, a tehetséges liberális vallásos vezető laza volt, kiegyezett, elnyomta lelkiismeretét. Voltak érvei, talán teológiai magyarázatai is.

„Rabok legyünk, vagy szabadok? Ez a kérdés, válasszatok!” Választani kell, lehet a teljes szívvel való szolgálat néha nehéz útja, és a vallásos kiegyezés erőtlensége, botránkoztató rabsága között.

Válasszuk a „boldog rabságot”, ami az igazi szabadság!

„Így szól az Úr...: Meghallgattam imádságodat, láttam, hogy könnyeztél. Meggyógyítalak...” (2Krn 20,5)

„Zörgesetek, és megnyitják nektek.” (Mt 7,7)

A Biblián belül is nagy irodalma van az imádkozásnak. Beszélni szoktunk az ima műfajairól, formáiról, időpontjairól, a testhelyzetekről... Ezek érdekes kérdések, de nem ez a lényeg.

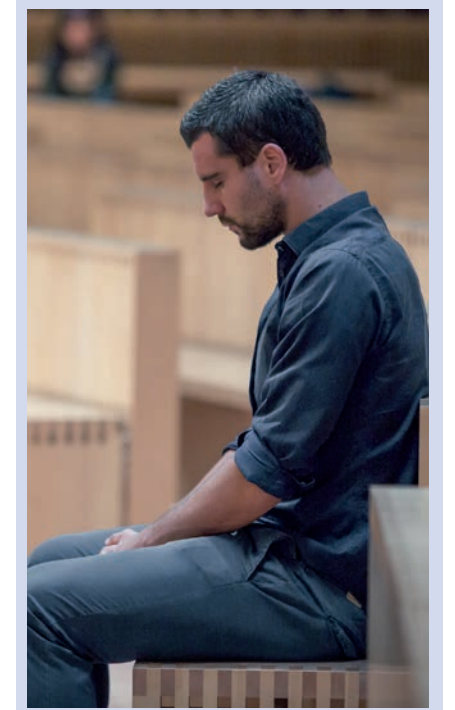
Az ima közösség Istennel, alkotónkkal, Atyánkkal. „Ráhangelődés”, beszélgetés, különleges egység. Huszonnégy órás állapot: „Szüntelen imádkozzatok!” (1Thessz 5,17).

Lehet kérni, keresni, zörgetni, de – hasonlóan az édesanyánkkal való kapcsolathoz –, régen rossz, ha valakinek abban merül ki az anyjával a kapcsolata, hogy időnként rendel tőle vacsorát, takarítást, mosást. Ha szükség van rá, ugorjon és segítsen.

A jó, működő viszonyban ismerik egymást, a másik gondolatait, vágyait, érzéseit. Szeretik a másik lényét. Ebből következik a jóízű csend, az ölelés, közösség, megnyugvás.

A Lélek általi imában bizonyossá, erővé, igazsággá lesz Isten gondolata, szava, cselekvése az életemben.

Ma beszélgethetünk Urunkkal az aktualitásokról is: népünk állapota, helyzete, jelene, jövője, a világválság, kárpátjai testvéreink.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Párbeszéd kérdőjelekkel

Egy evangélikus lelkész tanítását hallgatom az interneten, mely arról (is) szól, hogy Jézus párbeszédet folytatott még a szélsőségekkel is. Mint például az akkori kor globalistájával, a Római Birodalom kiszolgálójával és haszonélvezőjével, Mátéval, a vámszedővel, és Simon zélótával, az ultranacionalistával, aki akár terrorista módszerekkel fegyverrel harcolna Róma ellen Izrael függetlenségéért. Lám, mind a kettő a tanítványa lett.

Miközben a mondottakra figyelek, eszembe jutnak hasonló megszólalások egyházunk írott vagy hallgatható sajtójában, illetve az online tér véleménynyilvánítási fórumain. Meglep, hogy egy árva lélek sincs, aki azt mondja, írja, hogy „emberek, álljon meg a menet!”

Párbeszéd helyett követésre hívás

Itt abba is lehetne hagynom, de tudom sokakban hiányérzetet hagynék. Ezért inkább példákkal folytatom.

Ott van a mi derék Nikodémusunk, aki farizeustársaihoz képest nyitott szívvel és a párbeszéd igényével keresi fel az Urat. A szent szöveg sok mindenre utal, de párbeszédre nem. Nikodémus mond valami „földit”, Jézus pedig „mennyeiről” beszél. Mintha én a Balaton és térségének földrajzáról mondanék dolgokat, beszélgetőtársam pedig a világegyetemről beszélne. Hol itt a párbeszéd?

De szóba hozhatom a samáriai asszony és Jézus beszélgetését, mely szintén nem mutatja a párbeszéd semmiféle jelét. Ugyanez a helyzet a házasságtörő nővel is, a gazdag ifjúval, a szorgos Mártával és a lábaihoz kuporodó, őt hallgató Máriával, és Lázár halála után ugyanezzel a testvérpárral. A párbeszéd feltételez egyfajta egyenlőséget a beszélgetők között. **Jézus minden esetben ura és irányítója a beszélgetéseknek.**

Jézus senkivel nem folytatott párbeszédet, ellenben mindenkit követé-

sére hívott, arra, hogy higgyenek benne. Elmondta, amit el kellett mondania úgy, hogy eleresztette füle mellett az ellenérveket, de még a helyesléseket is. Ez utóbbiakra esetleg annyit válaszolt, hogy „oké, akkor kövess engem!” Még a szirofóniai asszony és a kapernaumi százados érvei sem szolgálnak másra, csak arra, hogy Jézus rámutathasson, hogy a hit, a benne való bizalom nem nemzet-, nemzetiségfüggő: „Bizony mondom nektek, senkiben sem találtam ilyen nagy hitet Izráelben” (Mt 8,10b).

Ránk kényszerített párbeszéd

A szocializmus puha diktatúrájában, 1958 után, az államhatalom ideológusai odafigyeltek arra, hogy ne közvetlenül támadják az egyházat. Ellenkezőleg, sok területen partnerként tekintettek rá. Persze ez csak a kirakatban volt így. Épp ennek a kirakatpolitikának volt része, hogy különböző szervezeteken keresz-

tül (pl. Hazafias Népfrent, Nótanács, Béketanács) párbeszédre és együttműködésre hívták az egyházakat. Le a kalappal, ez egy szenzációs húzás volt részükről, azért, hogy 1. megosszák az egyházat, 2. felhívják, 3. az egyház küldetésének lényegéről eltereljék a figyelmet.

Ma ugyanez a helyzet. A világ divatos ideológiáinak képviselői, államok, nem kormányzati szervezetek (NGO-k) párbeszédre hívják az egyházakat tetszetős érvekkel. Olyanokkal, amelyekre nem lehet nemet mondani. Zöld mozgalmak, emberjogi kérdések, kisebbségek ügye, hátrányos helyzetűekkel kapcsolatos témák, és így tovább. Menet közben pedig megindul a nyomulás, és megkérdőjeleződik a teremtés jó rendje, a bűn pusztítása az emberi lélekben, a megváltás valósága, a Biblia tanításai. Az egyház pedig igyekszik lépést tartani azokkal, akik diktálnak. Eredmény: az Egyházon belüli megosztottság, felhígulás és figyelemelterelés a küldetésünk lényegéről.

Fölösleges párbeszéd

Nemcsak egyházakon kívüli szervezetekkel, hanem látható egyházakkal is fölösleges párbeszédet folytatni olyan dolgokban, ami a biblikus hitvallásos tanítás legkisebb csorbulását eredményezné. Jézusi alapokra építve Pál apostol sem folytatott párbeszédet senkivel, még az Areopágoszon sem. Tanuljunk Luthertől, ő az 1517 utáni

egy-két évben megpróbálta, majd rájött, hogy semmi értelme.

Minek párbeszédet folytatni a finn evangélikus vezetőkkel arról, hogy egyházuk miért támogatta a helsinki Pride felvonulást, az állammal megegyező anyakönyvezés megtartása fejében az egyneműek házasságának elismerését? De lehetne szó német, svéd, norvég egyházi gyakorlatok egy részéről is. Az ilyen párbeszédnek mennyire építenek, mennyire visznek bennünket előre? Beszélgetni, meghallgatni, hogy elfogadjuk a véleményüket – Isten ments tőle! Azért pedig, hogy elborzadjunk, szintén fölösleges és nem is tükrözi a mentő szeretetet, amire elhívtunk.

Remélem, feltűnt, hogy nem elfogadó szeretetről, megértő szeretetről, együttérző szeretetről írok, hanem mentő szeretetről. Ilyen helyzetekben egyedül annak van ugyanis létjogosultsága. A mentő szeretet nem hagyja abban a másikat, amibe az került. Tanúságot tesz a szabadulásról, de minimum imádkozik érte.

Belém ivódott püspöki tanítás

Ittész János püspök úr mondta egy alkalommal, hogy az egyház, a keresztyének feladata, hogy elmondja azt, ami rá bízott, azoknak, akik rá bíztak. Ezt tette Jézus, ez volt az ő útja.

Az egyháznak és minden tagjának ezen az úton kell járnia. Ez pedig nem megy párbeszédrel, pontosabban pár-

beszédrel nem visz sehova. A párbeszédben benne van, hogy az ember tesz valamit. Ha nincs ilyen cél, akkor pedig mindig ott a hitetlenség, hogy magának kell elérni megértést és a békeséget. Ha viszont az egyház, a keresztyén ember elmondja azt, amivel Isten megbízta, azoknak, akiket rá bízott, és ezután mindent letesz a Szentlélek Isten kezébe, akkor Krisztustól kapott hitével Istenről tesz bizonyosságot, rá mutat. A többit pedig imádságban viszi Urunk elé.

Nincs rá szükség

Településünk fásításáról, közlekedéséről, út- és vasúthálózatainkról, és a világban még millió dologról lehet és kell párbeszédet folytatni. A teremtés rendje, a megváltás, a megszentelődés, a hit, a Biblia, az Istennel való kapcsolatunk kérdéseiben pedig hagyjuk ezt a párbeszédet. Tanúságtételünknek nem ez a kerete. Jézus, és áldott életű követői, Pál, Luther és a többiek leszoktak róla, vagy rá sem szoktak. Tanuljunk tőlük.

GARÁDI PÉTER

POOONT JÓ!

De gondold csak meg, talán éppen azért lett belőled királyné, hogy ebben a veszedelmes időben helytállj!
ESZTER 4,14 (EFO)

Talán ismered az Aranyfürtöcske és a három medve című mesét.

Mialatt Medvepapa, Medvemama és Medvebocs elmegy sétálni, Aranyfürtöcske (angol nevén *Goldilocks*) betér hozzájuk, és végigkóstolja a tányérokban lévő kását, hogy megtalálja azt, amelyik se nem túl forró, se nem túl hideg; végigpróbálja a székeket és ágyakat, hogy megtalálja azt, amelyik se nem túl kemény, se nem túl puha. Mindenből megkeresi azt, ami számára „pooont jó”. Aranyfürtöcske ugyan tanulhatna egyet s mást a jólneveltségről, a mese mégis kiválóan szemlélteti, milyen is az, amikor valami pont jó. Mint például a mi Földünk. Pont jó helyen van ahhoz, hogy élet lehessen rajta: az úgynevezett *Goldilocks zónában*, vagyis „lakható övezetben” található. A Föld nincs túl közel a Naphoz (ami ropogós chipset csinálna belőlünk), de túl távol sem (ami a bolygónkat egy nagy, kerek jégkrémre fagyasztaná).

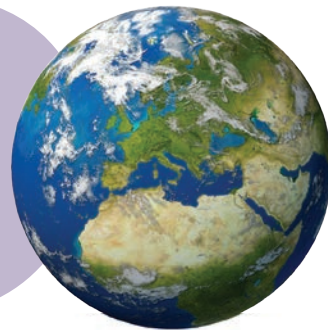
Az űr végtelenjében Isten a Földet pont jó helyre tette, hogy élet lehessen rajta. És mondjak még valamit? Menyei Atyánk minden egyes gyermekét ugyanilyen gondossággal helyezi éppen a megfelelő helyre. Mint réges-régen, amikor Eszter királynét pont jó helyre tette, hogy megmenthesse népét. Ezt a nem mindennapi történetet elolvashatod az Ószövetségben, Eszter könyvéből.

Most lehet, hogy felnézel arra a rengeteg csillagra – vagy a világon élő 7,6 milliárd emberre gondolsz – és nagyon picinek, egészen jelentéktelennek érzed magad. De ne feledd: a mindenség teremtője választott ki téged, hogy az övé legyél; pont jó helyre állított, hogy betölthesd azt a fontos szerepet, amit neked szán az ő országában. Igen, talán kicsi vagy, de a Felséges értékesnek tart, és maga a mindenség teremtője hívott el téged! Ez igazán nagy dolog, nem?

Istenem, amikor nagyon aprónak vagy jelentéktelennek érzem magam, emlékeztess, hogy olyannak alkotál, ami pont jó, és kiválasztottál, hogy a tied legyek.

GONDOLTAD VOLNR?

Tizenöt különböző *Goldilocks-faktor* teremt tökéletes feltételeket a földi élet számára. Például mennyi víz van a Földön, mekkora a Hold gravitációs vonzása, hol a helyünk a Tejútrendszerben, és így tovább. A tény, hogy a Föld megfelel ezeknek a feltételeknek, annyira elképesztő, hogy néhány csillagász szerint annak az esélye, hogy még egy, a mienkhez hasonló bolygó létezik a világegyetemben, körülbelül egy a 700 trillióhoz, vagyis 1:700 000 000 000 000 000!

Louie Giglio: Milyen hatalmas a mi Istenünk! – 100 újabb tudományos kaland Isten csodálatos világegyetemében
Encián Kiadó, 2021

Tudományos áhítatoskönyv gyerekeknek. Tudomány és hit?! Igen! A könyv számtalan példán keresztül mutatja be, hogy a körülöttünk lévő világ megismerése hogyan erősíti hitünket és segít közelebb kerülni a szerető, gondviselő, minket név szerint ismerő és megváltó Istenhez.

A kötet többek között kapható az Evangélikus és a Huszár Gál könyvesboltban. További információk és rendelés a kiadó honlapján: encian.hu

Lélekhangoló: a Magyar Evangélikus Rádiómisszió műsora

Hétről hétre szólnak műsorunkban a bátorító, hitre hangoló beszélgetések, áhítatok, igei szolgálatokon készült felvételek, keresztyén könnyűzenével tarkítva.

A Lélekhangoló hasznos lehet egymás bizonyoságtétele általi épülésre; gondolatébresztőként gyülekezeti közösségekben; lelki töltekezést nyújthat a gyülekezetbe el nem jutók számára; eszköz lehet nem hívő ismerősök Istenhez hívogatásában, evangéliumi illusztrációként szolgálhatnak a benne elhangzók.

Várjuk a műsorokkal kapcsolatos észrevételeket, megjegyzéseket. Bátorítjuk hallgatóinkat, hogy osszák meg velünk személyes hit- és életpasztalataikat. Emellett felajánljuk műsorunkat további regionális – világi és keresztyén – rádiók számára is.

Leveleiket, jelentkezésüket várjuk e-mail címünkön: evmis@lutheran.hu

A műsort sugárzó rádiók és az adások időpontjai (amikor online is hallgathatóak):

Civil Rádió.net

egyórás műsor
páratlan hét vasárnap: 8.00
ismétlése aznap: 23.00
és páros héten vasárnap: 8.00 és 23.00
www.civilradio.hu

Sola Rádió – FM 101,6

Budapest
félórás műsorok:
vasárnap: 16.25, ismétlése csütörtök: 10.30
korábbi műsoraink ismétlése hétfőtől péntekig: 10.30, 24.00
egyórás műsor:
csütörtök: 15.05
<https://solaradio.hu>

Credo Evangélikus Rádió – FM 98,8

Szombathely
szombat: 8.00
ismétlése szerda: 19.00
www.credoradio.hu/credo/elo-adas

Rádió Szarvas – FM 105,4

Szarvas
vasárnap: 16:00, ismétlése szerda: 18:00
<http://radioszarvas.hu>

Kossuth Rádió – FM 107,8 kéthetente hétfő
13.30 óra; *Missziói percek* rovat

Szent István Rádió

Véteklőrzete Északkelet-Magyarország, az alábbi sugárzási központokkal:
Eger – FM 91,8
Encs – FM 95,4
Gyöngyös – FM 102,2
Miskolc – FM 95,1
Sátoraljaújhely – FM 90,6
Hatvan – FM 94,0
Tokaj – FM 101,8
Törökszentmiklós – FM 96,4
Kisújszállás – FM 103,2
páratlan hét szombat: 15.30,
ismétlése vasárnap: 09.05 (Ókumené c. műsorban)
www.szentistvanradio.hu

Agnus Rádió – FM 88,3

Kolozsvár és környéke
péntek 12.25 (magyarországi idő szerint: 11.25)
agnusradio.ro

A következő rádiókon alkalmi módon:

Európa Rádió
Észak-Magyarország
www.euradio.hu

A rádióműsorainkban elhangzó beszélgetések honlapunkon is meghallgathatók: misszio.lutheran.hu – rádió menü/interjúk

Olvasóink írták

Köszönjük a megújuló tartalmakat – most már hosszú-hosszú ideje. És még egyszer köszönet – most különösen – a Covid idején kapott sok-sok értékes anyagért!

Korányi András

***

Istentől kapott felszólítás mindannyiunk részére!

Dr. Drenyovszky Kálmán
(Keresztes Ilona-interjú, életvédelem)

***

Megint nagyon áldott, hasznos cikkek vannak a Hídban. Köszönöm, hogy elküldtetek, a családom nevében is! Az Úr áldása legyen továbbra is szolgálatotokon!

Imádsággal: Széll Bulcsúné

***

Nagyon szépen köszönöm a Híd magazint! Ma már adtam is belőle Kozma atyának, akivel egy páros karácsonyi interjút készítettünk a Szabad Föld újságba. Nagyon örült neki!

De ennél szebb és nagyobb örömet is szereztünk a magazinnal! Öreg tanár nénim (a Telekiből, Székesfehérvárról) is kapott egyet, aki zokogva hívott fel (Veszprémben él évek óta egy öregotthonban, mozgásképtelenül). Kiderült, nem csupán az én tanúságtételemmel szóltak a könnyek, de azt hitte, soha többé nem látja a bonyhádi templomot, ahol gyermekként imádkozott sokat. Hát így érnek össze a szájak, szépen!

Hálásan köszönöm:

Kubik Anna (2021/1. szám)

***

A mi köreinkből négy Híd magazin előfizetés gyűlt össze. Férjem utalja, a szokásos módon.

Köszönöm a lapot, számomra nagyon gazdag, színvonalas. Olyan finoman, jól nyúl hozzá a témákhoz, hogy ebben a harsány világban szellemi felüdülés. (És nem folyik belőle patakokban a pszichológia, ami szintén túl van tolvá mostanság, az evangélium kárára.)

Szeretettel: Hanni

Olvasói levelek

Szeretjük a finneket, szeretjük Finnországot. Elég csak az egyházi kapcsolatokra utalni. Sok értéket, a lelki ébredés tüzeit, énekeket, irodalmat kaptunk tőlük. Rádiómisszióink felépítésében, újraindításában is fontos szerepük volt. A Facebookon sok ismerősöm van. Egy ideje magyarul is reagált írásaimra egy számomra ismeretlen hölgy. Kértem, hogy írjon magáról valamit. Így született meg az alábbi levél. (Sz. J.)

A nevem Leena-Maija Salo. Hetvenéves, négygyermekes anyuka és tizenkét unoka nagymamája vagyok. Férjemmel egy keresztyén táborban találkoztunk. Negyvenhét éve házasodtunk össze.

Kántornak tanultam, de kántorhelyettesként dolgoztam, mert otthon szerettem volna lenni a gyerekekkel. Amikor nagyobbak lettek, egy koncert- és konferenciaközpontban helyezkedtem el.

Közép-Finnországban, Kuorevesiben születtem. Ez a kis falu híres a repülőgépiparáról. Négyen voltunk testvérek, három lány és egy fiú. Én vagyok a legidősebb. Édesapám osztályvezetőként dolgozott az elektromos műveknél, édesanyám háziasszony volt. Szüleim önkéntes munkát végeztek a gyülekezetben, mi, gyerekek pedig ve-

lünk voltunk. Hívó otthonban nőttek fel, amiért nagyon hálás vagyok.

Iskoláskoromban leveleztem egy magyar lánnyal, Évával. Sajnos idővel elvesztettük egymást, de sok év után újra sikerült felvennem vele a kapcsolatot. Leveleztünk, majd találkoztunk is. Meglepetés volt számomra, hogy ő is keresztyén. Megismertett bennünket a budaörsi evangélikus gyülekezettel. Így lett egy magyar testvérgyülekezetünk. Sajnos Éva nyolc éve meghalt, de a családjával tartom a kapcsolatot. Sok új barátot kaptunk rajtuk keresztül, néhányukat otthonunkban vendégül is láttuk.

Azért tanulok magyarul, hogy a magyarországi barátaimmal tudjak beszélgetni, és azért is, mert érdekes (és nehéz is) a nyelvtanulás.

Idén nagyon hosszú volt a tél és lassan jött a tavasz. Amikor megérkezett, mi, finnek is „felébredtünk”. Most élvezzük a hosszú nyári napokat és a fehér éjszakákat.

Áprilisban megszületett a tizenkettedik unokánk, egy édes kislány. Nagyon örülünk neki. Májusban pedig meghalt drága édesapám, aki kilencvennyolc éves háborús veterán volt. Tizenkilenc évesen megsebesült a háborúban. Utolsó napjaiban együtt lehettünk vele. Énekeltünk, úrvacsorát tartottunk és megáldottuk őt. Hittel indult a mennyországi utazására. Hiányzik, de nagyon hálásak vagyunk érte és az együtt töltött időért.

Nagyon fontosnak tartom az imádkozást. Különösen a mai bizonytalan időkben. Van, amikor az imám csak egy sóhaj, de Istennek ez is elég.

A legdrágább bibliai idézet számomra: „Ezért tehát nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené” (Róm 9,16).

dőknek. Semmiféle bomlasztó beszéd ne jöjjön ki a szátokon..., ne szomorítsátok meg az Isten Szentlelkét... Minden keserűség, indulat, harag, kiabálás és istenkáromlás legyen távol tőletek minden gonoszsággal együtt. Viszont legyetek egymáshoz jóságosak, irgalmasak, bocsátsatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban” (Ef 4,17–32).

Ugye, ez is ismerős? Pedig Pál Ézsaiás után mintegy nyolcszáz évvel később írta ezeket a sorokat. Mi pedig ezerkilencszázhatvanhét éve ismerjük az Efezusi levelet!

Változott valami az elmúlt majdnem háromezer év alatt? Az ember ugyanolyan esendő, bűnre hajlamos. Bűnt bűnre halmoz, és önnön erejéből nem tud megszabadulni a bűn rabságából.

Mi a megoldás? Íme: Pál apostol az Efezusi levél 5. fejezetében a 14. versben, Ézsaiás próféta gondolatai alapján így fogalmaz: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus” (Ef 5,14). Nem is kell ehhez hozzátenni semmit. Legfeljebb ennyit: EMBER! ÉBREDJ! ÉBRESZTŐÓÓ!!!

Veperdi Zoltán

„Az Úr elpusztítja, felforgatja a földet, feldúlja felszínét, szétszórja lakóit. ... Teljesen elpusztul a föld, teljesen kifosztják. – Az Úr jelentette ki ezt az ígét..., mert megszegték a törvényeket, megmáskították a rendelkezéseket, megszegték az örök szövetséget” (Ézs 24,1.3.5)

Ismerős ez a diagnózis, pedig Ézsaiás prófétai fellépése mintegy kettőezer-hétszázötvenhét évvel ezelőtt történt.

De lépünk tovább! Pál apostol ezt írja az efezusiaknak: „...többé nem élhettek úgy, ahogyan a pogányok élnek hiábavaló gondolkodásuk szerint. Az ő elméjükre sötétség borult, és elidegenedtek az Istennek tetsző élettől..., és

megkeményedett a szívük. Ezért erkölcsi érzékükben eltompulva, gátlástalanul mindenféle tisztátalan tevékenységre vetemedtek nyereségvágyukban. Ti azonban nem így tanultátok a Krisztust.... Vessétek le a régi élet szerint való ó embert..., és öltsetek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtett. ...Vessétek le a hazugságot, és mondatok igazat. ... »Ha haragustok is, ne vétkeztek: a nap ne menjen le a ti haragotokkal, helyet se adjatok az ördögnek. Aki lopni szokott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék, és saját keze munkájával szerezze meg a javakat, hogy legyen mit adnia a szűkölkö-

Fotó: Sz. J.

„Semmit sem utálok úgy, mint a hazugságot. Azt mondják, »hazug kutya«! Pedig a kutya nem hazudik. Másképp ugat, ha tolvaj jár a tanyán, másképpen, ha a gazdája jött meg, vonít, ha veszedelmet érez: de soha meg nem téveszti a maga ugatását. A kutyában van becsület. Csak az ember tud hazudni. Az az igazi ugatás.”

Jókai Mór

Derű

„A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja.” (Péld 17,22)

Hittanórán:

- Sorolj fel minél többet a tíz csapásból!
- Tücskök.
- Mit csináltak, halálra idegesítették az egyiptomiakat?

***

Isten semmit sem teremtett értelmes cél nélkül, de azért a szünyog határeset.

EVANGÉLIKUSOK VAGYUNK

és te?

NEM KÉRDÉS, MOST MÉGIS AZ!

Segíts bennünket azzal, hogy evangélikusnak vallod magad: neked egy válasz, nekünk a legfontosabb támogatás a 2022-es népszámláláson.

Emlékeztess a vallásra vonatkozó kérdés és a válaszadás fontosságára családod tagjait, barátaidat, ismerőseidet is! Legyünk minél többen láthatóan evangélikusok!

www.evangelikus.hu | LÉLEKKEL, ISMERETTEL

Képes beszámoló missziós programjainkról

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el”

Az év igéje volt a mottója az idei missziói konferenciának, melyet a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban tartottunk. Igehirdetéssel, előadással, tanúságtétellel szolgált köztünk Luptákné Hanvay Mária, Lupták György, dr. Emódi Kinga és Zsemberovszky Veronika is.

Az Üdvhadsereg zenekara

Horváth István,
az Evangéliumi Aliansz főtitkára

Vecsey Béla, az Üdvhadsereg józsefvárosi gyülekezetének vezetője

Szentirmai Róbert
ortodox pap

A Piliscsabán épülő evangélikus templom

Vég Szabolcs zenész

Deák Bálint partiumi
lelkész és családja

Ferenczy Erzsébet
lelkész

Missziói konzultáció egyházunk missziós munkatársainak Piliscsabán március 23-án.
Előadást tart: Győri János Sámuel.

Evangelizációs és missziói gyülekezetimunkatárs-képzés Piliscsabán, május 13–15-én.

Munkatársak

Missziói nap Pitvaroson május 8-án

Villáminterjú Abaffy Zoltánnal

Első gyermekkori emlék

A hernádvécsei parókia udvarán játszunk a testvéreimmel.

A leghasznosabb tanács

„Váróterem van, de váró vonat nincs!”

Emlék a konfirmációról

Négy lány és négy fiú térdel az arnóti templom oltáránál, ahol édesapámtól először kapok úrvacsorát.

Példakép(ek)

Édesapám hűsége és Ordass Lajos állhatatossága.

A legrosszabb emlék

Szüleim és nővérem elvesztése.

A legjobb emlék

Gyermekeim születése.

Az élet értelme

Növekedni a szeretetben, folyamatosan tanulni és tanítani másokat is a jó cselekvésére.

Amit megbánt

Talán az, hogy abbahagytam a zenei tanulmányaimat.

Amire sajnálja az időt

Az okatlan és fölösleges beszélgetésekre, amikor már az elején látszik, hogy

nem halljuk és nem is hallgatjuk meg egymást.

Munkán kívüli időtöltés

Természetjárás, túrázás, kertészkedés.

Család

Negyvenöt éve élek boldog házasságban. Egy fiam és egy lányom van, és megadott, hogy három szép unokám is született.

Szülők

Abaffy Gyula evangélikus lelkész – Dudra Margit pénzügyi asszisztens

Nagyszülők

Id. Abaffy Gyula evangélikus lelkész – Csák Erzsébet htb.

Dudra Ágoston – Guttman Etelka

Halál

Porból vétettünk, porrá leszünk. Nem félek a haláltól, készülök találkozni az előre elmentekkel.

Öregség

Az élet természetes velejárója. Kell tudatosan készülni rá, fizikálisan és szellemileg is. Kell egy folyamatos tréning az öregség közben is.

Templom

Három templom is fontos az életemben, a hernádvécsei, ahol kereszteltetek, az arnóti, ahol konfirmáltam és ahol eskettek, és természetesen a debreceni, ahol sok-sok évtizede élek.

Egyházunk

Büszke vagyok evangélikusságomra. Egyházunk kicsinsége ellenére igyekszik láthatóan evangélikus lenni. Jó az is, hogy sokszínű, különböző kegyességi irányzatok élnek – reményeim szerint szeretetben – benne.

Kedvenc

zeneszerző – J. S. Bach

író – Passuth László

költő – Petőfi Sándor

regény – Passuth László: Esőisten siratja Mexikót

színdarab – Szabó Magda: Az ajtó című regényének színpadi változata

zenemű – Vivaldi: Négy évszak

szobor – Michelangelo: Dávid festmény – Benczúr Gyula: Vajk megkeresztelése

vers – József Attila: A Dunánál templom – a debreceni evangélikus templom

bibliai könyv – a zsoltárok könyve

bibliai idézet – 1Kor 13,13

bibliai szereplő Jézuson kívül – János

étel – töltött káposzta

ital – száraz vörösbor

hazánkon kívüli ország – Japán

hazánkon kívüli város – Sydney

fa – tölgy

állat – magyar vizsla

madár – fekete rigó

szín – kék

illat – orgona

Mit szeretne még elérni az életben?

Szeretném rendezetten lezárni ezt a zsinati ciklust is. Boldog lennék, ha megérhetném unokáim felnövekedését, mondjuk a diplomaosztójukat.

Nyolcvanévesen is gyümölcsözőn

Bozorády Zoltán és Bozorády Zoltánné Lőrincsik Judit szolgálata június 6-án egy csendesnapon a Nyíregyháza-hoz tartozó Vargabokorban, a harminc évvel ezelőtt felépített imaházban. A telket egy evangélikus család ajándékozta az egyháznak, a terveket Balczó Ildikó készítette, az építkezést Bozorády Zoltán vezette.

Országos evangelizáció

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el”

Budapest, Deák téri evangélikus templom
2022. október 8., szombat, 10–16 óra

9.45: Közös éneklés – Győri János Sámuel és családja
Köszöntés – Szemerei János, Szeverényi János
10.30: Igehirdetés – „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” (Jn 6,37) – Győri Gábor Ádám

11.30: Bibliakörök, szekciók

Győri Gábor Ádám (templom)
Blatniczky János Dániel (gimnázium, 12. terem)
Márkus János (gimnázium, 14. terem)
Széll Bulcsúné (gimnázium, 16. terem)
Id. Blatniczky János (gimnázium, 18. terem)
Blatniczkyné Hammersberg Ganczstuckh Júlia (gimnázium, 21. terem)
Győri János Sámuelné (gimnázium, 24. terem)
Matisz Jánosné Széll Éva Anna (gimnázium, 26. terem)
Győri Gábor Dávid (gimnázium, 23. terem)
Márkusné Győri Johanna (gimnázium, 28. terem)
Győri János Sámuel (gyülekezeti terem, I. emelet)

12.45: Ebédszünet

(az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: Tanúságtétel – Széll Bulcsúné, Győri János Sámuel

15.00: Istentisztelet úrvacsorával

Liturgia – Gerőfiné dr. Brebovszky Éva
Igehirdetés – „...én pedig feltámasztom őt...”
(Jn 6,39–40) – Győri Gábor Dávid

Gyermekfoglalkozás lesz a Kisdeák Evangélikus Óvoda termeiben a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) vezetésével. Gyülekező az I. emeleten. Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.

Kérjük a testvéreket, hogy az októberben érvényes járványügyi rendelkezéseknek megfelelően vegyenek részt az alkalmon.

A 2022-es év igéje

„Jézus Krisztus mondja:
Aki énhozzám jön,
azt én nem küldöm el.”

(Jn 6,37)